

A FELSŐBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

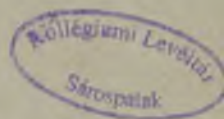
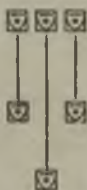
1938. évi január hó 10-én Miskolcon tartott tanácsülésének, 1938. évi május hó 7-én Sajószentpéteren tartott rendkívüli közgyűlésének, 1938. évi május hó 7-én Sajószentpéteren tartott tanácsülésének, 1938. évi augusztus hó 11-én Sajószentpéteren tartott rendkívüli közgyűlésének, 1938. évi augusztus hó 11-én Sajószentpéteren tartott tanácsülésének, 1938. évi szeptember hó 8-án Miskolcon tartott tanácsülésének, 1938. évi november hó 8-án Sajóvelezden tartott őszi rendes közgyűlésének és 1938. évi november hó 8-án Sajóvelezden tartott tanácsülésének

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

VERESS KÁROLY

EGYHÁZMEGYEI LELEKESZI JEGYZŐ.



NYOMATOTT
BLASZ LIPÓT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
EDELÉNYBEN 1939.

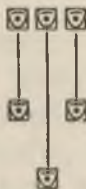
A FELSŐBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1938. évi január hó 10-én Miskolcon tartott tanácsülésének, 1938. évi május hó 7-én Sajószentpéteren tartott rendkívüli közgyűlésének, 1938. évi május hó 7-én Sajószentpéteren tartott tanácsülésének, 1938. évi augusztus hó 11-én Sajószentpéteren tartott rendkívüli közgyűlésének, 1938. évi augusztus hó 11-én Sajószentpéteren tartott tanácsülésének, 1938. évi szeptember hó 8-án Miskolcon tartott tanácsülésének, 1938. évi november hó 8-án Sajóvelezden tartott őszi rendes közgyűlésének és 1938. évi november hó 8-án Sajóvelezden tartott tanácsülésének

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

VERESS KÁROLY
EGYHÁZMEGYEI LEIKESZI JEGYZŐ.



NYOMATOTT
BLASZ LIPÓT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
EDELÉNYBEN 1939.

I.

Egyházmegyei tanácsülés.

Miskolcon, 1938. január 10.

Jelen vannak: *Lőkös Sándor*, espereshelyettes, *Zsóry György*, e. m. gondnok elnöklete alatt *Tóth János*, e. m. lelkészi főjegyző, *Dr. Komjáthy Aladár*, *Lenkey Gyula*, *Kovács Béla*, *Veress Károly*, lelkészi, *Bónis Aladár*, *Szathmáry Király Pál*, *Ragályi Miklós*, világi tagok, *Göőz Pál*, tanító-képviselő, *Harsányi Géza*, e. m. ügyész.

1. *Lőkös Sándor*, espereshelyettes buzgó imádságban emelte lelkünket Istenhez s kérte segedelmét munkánk végzéséhez és könyörgött távollevő beteg esperesünk egészségének visszaadásáért.

Majd *Zsóry György*, e. m. gondnok szíves szavakkal üdvözli a tanács tagjait, fájó érzésekkel emlékezik meg *Szentmártony Dániel* súlyos betegségben levő esperesünkről — a tanácsülést megnyitja.

2. A barcikai presbitérium jóváhagyását kéri a lelkészi díjlevél ama módosításának, amelyet még az 1926. évben eszközölt azon néhai *Elek József*, esperes elnöklete alatt tartott közgyűlésében. Ez alkalommal két jelentős változtatást eszközölt abban: 1. a régi díjlevél szerint párbér eimén minden páremler fizet három véka rostált életet, az új szerint minden befogó marhával bírót fizet 3 vékát buzában, a házzal és kevés földdel bírót már csak 2 vékát, a vagyontalanok 1—1 vékát; 2. a 175 a. kor. mustpénzt törlik a díjlevélből azon a címen, hogy a gabonajárandóság helyett fizetendő buza ezt bőven fedezi. Egyéb lényeges változtatás nincs.

Egyházmegyei tanács a betérjlesztett díjlevelet nem hagyja jóvá, mert a benyújtott okmányok alapján úgy látja, hogy a régihez képest jelentős értékcsökkenést mutat. Figyelmezteti az egyházat, hogy a törvény a díjlevelek módosítását csak abban az esetben engedélyezi, ha az nem jelent csomkulást. Felhívja a presbitériumot, hogy e törvény szem előtt tartásával eszközölje azt a változtatást, amelyet szükségesnek lát. Együttal megbizsa lelkészi főjegyzőt, hogy a gyülekezetben megjelenvén, szóbeli megbeszélés és tárgyalás útján igyekezzék ez ügyet a kölcsönös megértés és békesség útján elintézni.

3. A boldvai ref. egyház tulajdonát képező földek bérlői, szám szerint 19-en kérelmezték a presbitériumtól, hogy az 1935. évtől bérbevett földek bérleti összegét szállítsa le a felére, mert a jelenlegi túl magas árt a mostoha gazdasági viszonyok mellett nem tudják fizetni. — Hivatkoznak arra is, hogy a helyi nagybérletek sokkal olcsóbbak az övékéinél. Egyháztanács a kérelmet elutasította a következő indokok alapján: 1. a szerződés szerint bérléengedésnek semmi körülmények közt nem lehet helye; 2. a nyilvános árverésen senki nem kényszerítette bérlőket a bérleti ár megadására; 3. az előző bérleti ciklusnál csak két mázsával több a jelenlegi bérösszeg; 4. a leengedés az árverés és a szerződés komolyságát veszélyezteti; 5. a nagybirtok bérletek nem szolgálhatnak alapul a kisbérletek számára; és végül 6. az egyház jövedelmi főforrását ez a bérlet képezi s így az egyház érdeke elleni cselekedet lenne a leengedés.

Bérlők e presbitériumi határozat ellen fellebbezést jelentettek be az egyházmegyére.

Egyházmegyei tanács a boldvai presbitériumnak 1937. nov. 28-án a földbérlők kérelme ügyében hozott határozatát, — annak helyes indokainál fogva — jóváhagyja és az egyházi földek bérlőinek a bérléengedésre vonatkozó kérelmét teljesíthetőnek nem találja.

4. Az alacskai egyház, régóta égető kérdését megoldandó, a második iskola és tanítói lakás céljaira, egy árverés folytán kapóra jött telek és a rajta lévő épület megvételét mondotta ki többrendbeli presbitéri es közgyűlési szabályszerű határozatok után, mely vásárlást nagyban elősegítette 4000 P államsegélynek *Ronkay Ferenc képviselő*, fáradozásával kieszközölt kiutalása. A megvásárolt épület az építészeti hivatal szakvéleménye szerint kb. 1500 P-ös átalakítással a kívánt célnak megfelelő lesz. A vétellel kapcsolatban a Sajószentpéteri Takarékpénztár, melynek egy 1000 P-ös betáblázott követelése is kielégítést nyerne a vételárból, azt az ajánlatot tette, hogy ha az egyház átvállalja e terhet, annak kifizetését a nemsokára következő sorrendi tárgyaláson nem fogja kívánni az egyháztól, hanem azt kölesönként kezeli, sőt hajlandó lesz az átalakításhoz szükséges 1500 P-re is hitelt nyújtani. Ezzel az átvállalással az az anyagi előny is származnék az egyházzra nézve, hogy megtakarítaná a bekebelezési és törlési díjakat. Az egyháznak az átvállalt 1000 P, valamint az átalakításokhoz felveendő kölesönre van is fedezete a politikai község által fizetni szokott évi 554 P tanítói lakbérben, melynek segítségével e terheket 10—12 év alatt könnyen letörleszthetné.

A presbitérium ezt a megoldást kedvezőnek találta, azonban a dec. 5-én tartott közgyűlés, bár azon *Lőkös Sándor, esperes-helyettes* is megjelent és igyekezett a népet jobb belátásra bírni, — nem hajlandó az 1000 P-ös terhet átvállalni, ami által veszélyezteti a szépen indult ügy szerencsés megoldását és többrendbeli anyagi károsodásnak teszi ki az egyházat. Épen azért 9 egyháztagnál aláírásával fellebbezés érkezett be a felettes hatósághoz a dec. 5-iki közgyűlés határozata ellen, kérve hogy utasítsa a felettes hatóság az egyház vezetőségét az 1000 P átvállalására és annak fedezetéül a községtől járó 354 P lakbér lekötésére.

Egyházmegyei tanács a beterjesztett iratokból mindenekelőtt megállapítja, hogy az alacskai egyház a szóban lévő Ujlaki-féle ingatlanok második iskola és tanítói lakás céljaira való megvásárlását szabályszerűen eszközölte s azért a vételt jóváhagyja, annyival inkább, mert az illetékes szakközeg véleménye szerint az épület a tervbevett célra alkalmas s a vétel jutányos volt. Megállapítja továbbá, hogy a bekebelezett 1000 P átvállalása abban a formában, ahogyan a Sajószentpéteri Takarékpénztár ajánlja, az egyházra nézve előnyös, nemcsak mert kevesebb költséget jelent, hanem azért is, mert az ügylet jelen stádiumában nem maradhat s a vétel végleges rendezése az egyház jól felfogott érdeke. Megállapítja végül, hogy a kérdéses összeg átvállalása nem jelent külön megterhelést az egyház hűveire, mert annak törlesztésére van fedezet a politikai község által nyújtott 354 P évi lakáspénzben. Mindezek alapján a dec. 5-iki közgyűlés határozatát, mely a jelentésekből kivehetőleg a közgyűlési tagok félrevezetése és egyesek által szándékosan adott téves informálása által keletkezett, — megsemmisíti s a fellebezőknek az egyház érdekét szolgáló kérését méltányolva, utasítja az egyház presbitériumát, hogy a Sajószentpéteri Takarékpénztár ajánlatát fogadja el, az átvállalást bonyolítsa le s a község által fizetni szokott tanítói lakbért annak törlesztésére használja fel. Az erre vonatkozó presbitéri határozatot az E. T. I. tc. 73. §. ának figyelembevételével és hangsúlyozásával hozza meg, hogy ha netalán a presbitérium többsége az átvállalás ellen szavazna, az anyagi felelősség az ellenzőkkel szemben bármikor megállapítható legyen.

II.

A Felsőborsodi Ref. Egyházmegye 1938. évi május hó 7-én Sajószentpéteren tartott rendkívüli közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen vannak: *Lőkös Sándor*, h. lelkészi elnök és *Zsóry György*, e. m. gondnok elnöklete alatt *Tóth János*, helyettes esperes, *Hubay Mihály*, *Dr. Komjáthy Aladár*, *Gyülvészi István*, *Szigethy Ferenc*, lelkészi, *Szathmáry Király Pál*, *Szepessy Gyula*, *Ragályi Miklós*, *Dr. Ambrus István*, világi tanácsbírák.

Veress Károly, lelkészi jegyző, *Dr. Kerényi Béla*, világi főjegyző, *Bodnár Zoltán*, világi jegyző, *Harsányi Géza* és *Dr. Csontos József*, e. m. ügyészek.

Lelkészek: *Almássy Bertalan*, *Bartha Gyula*, *Baczó Balázs*, *Bálint János*, *Bencs Lajos*, *Berta István*, *Bodnár László*, *Cserháti Zoltán*, *Felméry Albert*, *Fülöp Sándor*, *Igaz József*, *Keresztury József*, *Kocsis Béla*, *Kocsis Jenő*, *Kovács Béla*, *Kövér Pál*, *Kőrössy István*, *Kutas Imre*, *Lengyel Gyula*, *Lenkey Gyula*, *Máthé Zoltán*, *Mikola István*, *Molnár Pál*, *Salamon Gyula*, *Szobonya Sándor*, *Tussay János*, *Varga Imre* és *Várady József*.

Segédlelkészek: *Ignác István*, *Soltész Kálmán* és *Soltész Pál*.

Tanítóképviseelő: *Urbán József*

1. *Lőkös Sándor*, h. lelkészi elnök Igét olvas és imádkozik.
2. *Zsóry György*, e. m. gondnok meleg szavakkal üdvözlí a rendkívüli közgyűlésen megjelent alkotó tagokat, a gyűlés határozatképességét a tagok számbavétele után megállapítja és az ülést megnyitja.
3. *Tóth János*, helyettes esperes felolvassa a következő jelentést:

Nagytiszteletű és méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

A pár hónap alatt, mely őszi közgyűlésünk óta eltelt, egyházközségeink életében, akár összességében, akár egyenkint tekintjük, különösebb esemény nem történt. Ez az őszi és téli időszak különösképen a csendes és komoly munkahónapjai az egyháza vezetőire

nézve, amikor a lekipászlornak minden erejét és munkakedvét bele kell fektetnie gyülekezete lelki életének misszionálásába, mert a tavaszi és nyári hónapok nemcsak a falusi, hanem hovatovább a városi gyülekezetek számára is alkalmatlanok az intenzivebb és tervszerűbb lelkigondozás számára.

Az iskolákra nézve még épen ez időszakra esik a tananyag legerősebb része. Hogy őrállóink a maguk helyén hogyan forgolódtak e letűnt időszakban a rájuk bízottakban, arról a gyűlés tárgy-sorozatának más pontjában lesz említés.

Ha a gyülekezeti élet terén nincs is különösebb feljegyezni való, annyival inkább van egyházmegyénk vezetésében. Az isteni Gondviselés súlyos próba alá vetette egyházmegyénk közbecsülésben álló esperesét. November hóban váratlanul sujtott rá a betegség, mely kiragadta őt esperesi munkaköréből, gyülekezetéből s hónapok óta a kórház lakójává tette. Mindnyájunk igaz együttérzése és őszinte aggodalma vette körül betegágyát s buzgó imáinkban kértük a Mindenhatót, hogy ölelje át szabadító erejével hűséges szolgáját, adja vissza erejét, egészségét és hozza vissza körünkbe. Ebbeli reménykedéseink közt küldte el márc. havában egyházmegyénkhez intézett kérényét, melyben bejelenti, hogy meg kell válnia esperesi tisztétől. Ennek tárgyalása lesz gyűlésünk főpontja.

Most már beteg esperesünk állapota annyira javult, hogy ápr. végével, ha nem is teljesen gyógyultan, visszatért otthonába, szeretett gyülekezetébe. Köszöntjük őt a május első virágaival, őszinte jókívánatainkkal s azzal az óhajtással, hogy itthon nyerje vissza teljes testi erejét, kapja meg ajándékkal a Mindenhatótól megboldogult szüleinek hosszú életkorát.

Esperesünk betegségének első hónapjában *Lőkös Sándor*, e. m. dékán és tanácsbíró látta el az esperesi teendőket, majd az E. T. I. tc. 92. §-ának rendelkezése szerint lelkészi főjegyző vette át az ügyek intézését az elnökséggel együtt. Igyekeztünk minden zökkenő nélkül, — esperesünk ismert kötelességtudása szerint — tovább folytatni a felmerült ügyek vitelét, ami a mai nehéz viszonyok közt sokirányú intézkedést jelent.

Ezutánra is — mig megbízatásom tart — törekedni fogok legjobb tudásom és erőm szerint szolgálni egyházaink s azok őrállóinak sorsát.

Mély tisztelettel kérem ez időközi jelentésem szives tudomásulvételét.

Alázatos szolgálja

Sajóvélezd, 1938. máj. 5.

Tóth János
espereshelyettes

Egyházmegyei közgyűlés a jelentést melyből tájékozódást nyer beteg esperesünk állapotáról is, megilletődötten hallgatja és megnyugvással veszi tudomásul.

4. Olvassatik *Szentmártony Dániel*, esperesnek az egyházmegyei közgyűléshez intézett következő kérvénye:

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Ne méltóztassanak megütközni azon, hogy ezuttal a szokásos esperesi jelentésem előterjesztése helyett azt a komoly elhatározásomat jelentem be, hogy az esperesi tisztségről ezennel végleg és visszavonhatatlanul lemondok.

Nagyon komoly indokok érlelték meg s tették eloldázzatlanná ezt a lemondásomat! Hiszen köztudomású dolog az, hogy váratlanul jött súlyos betegségem miatt többszöri műtéten s hónapokig tartó gyógykezelésen mentem át egy budapesti kórházban, s bár a jó Isten különös kegyelme s a modern orvosi tudomány csodás beavatkozása megmentette életemet, azonban gyógykezelő orvosaim azt tanácsolták, hogy abszolút nyugalomban töltssem el hátralévő életidőmet. Önmagam iránti kötelességem tehát az, hogy komoly mementónak tekintsem a kétségkívül jóakaratu intelmet s az esperesi tisztségtől már most, a lelkeszi állásomtól pedig egy évi beteg-szabadság után szintén megváljak.

Nem titkolom, hiszen emberileg érthető is, hogy amidőn jelen soraimat írom itt a messze távolban, kezemben reszket a toll, a szemembe meg könny todul annak elgondolására, hogy meg kell válnom örökre attól a szép és tágas munkamezőtől, amelyen Isten segítségével a tőlem telhető odaadással fáradoztam mindenkor. Fáj tudnom, hogy nekem, akinek egy hosszú életem át a kötelességteljesítés s a komoly munkásság volt az életelemem, mától fogva le kell tennem a munka eszközeit s csendes visszavonultságban, hogy úgy mondjam tétlenül kell majd nézmem a napok folyását.

Ám azért — Istennek hála életem e szomorú forduló pontján is van jókora vigasztalásom! Megvigasztal elsősorban is és mindenek felett az Istenbe vetett mélységes hitem, amelynek birtokában bizonyos vagyok afelől, hogy az Ő akaratából történt életem őszén a több hónapig taró kereszthordozásom s az Ő akaratából állott elő ez a sorsfordulat is földi életemben! Éppen ezért alázatos szívvel s a hívő keresztyén ember lelki

megnyugvásával fogadom az én Uram Istenem ujmutatását s jövőm felőli bölcs rendelkezését.

Másodsorban megnyugtató momentum számomra az a tudat, hogy a tiszteleletes lelkipásztori pályán már eddigelé is bőségesen kivettem részemet az Anyaszentegyház szolgálatából. Hiszen két évi boldvai káplánsággal együtt 40 éve működöm immár a felsőborsodi egyházmegyében mint lelkipásztor. S ez alatt a 40 év alatt mondhatni az egyházmegye valamennyi tisztségére elhívott a közbizalom. Sőt szélesebb térre is ki kellett terjesztenem munkærőmet. Hiszen az idők folyamán az Országos Lelkész egyesület, szeretetszövetség, Kálvineumok, Sárospataki főiskola, Miskolci Ref. leánygimnázium. de meg szeretett vármegyénk közelebbi szolgálatára is érdekesített a közbizalom. Ezt a sokirányú elhivatásomat igyekeztem itt is, ott is lelkiismeretes munkássággal meghálálni. Ne méltóztassanak azért csodálkozni, hogy mint a közélet fáradt vándora, magam is kívánkozom immár a kiérdemelt nyugalomba.

De talán legjobban megkönnyíti félreállásomat az az érdemen felőli megbecsülés, amellyel 4 és fél évi esperességem ideje alatt csekélységemet megtisztelni méltóztattak. Jól esett erről meggyőződnöm már a sajóvámosi közgyűlésünkön, amikor a Bónis Aladár tanácsbíró ur megkapóan szép felszólalásának hatása alatt s annak lelkes visszhangjaként engem, a távozni akaró esperest, oly kitüntető ovációban részesített a közgyűlés egész közönsége, hogy kénytelen voltam az előtt meghajolni és visszavonni lemondásomat. De még inkább megbizonyosodtam az irántam való jóindulatról a legutóbb átélt nagy betegségem idején, amidőn egyházmegyém különböző pontjairól, lelkész-, tanító- és világi testvéreimtől nap-nap után tucat számra érkeztek hozzám a szebbnél szebb, meleghangu levelek, melyeknek mindenikéből a sorsom iránti őszinte érdeklődés s az életemért aggódo szeretet és imádság biztató, kedves hangjai zsongtak felém s amelyeknek olvasása közben nem egyszer felsóhajtottam: „Köszönöm óh Uram, Istenem, hogy engem gyarló szolgádat a tengernyi szenvedések mélységéig megaláztál, de egyszersmind köszönöm, hogy embertestvéreim ily nagy szeretetével ennyire felmagasztaltál!”

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés! Ilyen kedves reminiscenciáktól, mindmegannyi feledhetetlen, édes emlékektől kisérve, ime könnyű nekem megbarátkoznom

az elválás és visszavonulás gondolatával, mert lehetetlen nem éreznem, hogy nem a csatát vesztett vezér csufos kudarcával kell lelépnem a küzdelem teréről, hanem azzal a felemelő gondolattal, hogy nyugállományomban is szeretett egyházmegyéim jó emléke fog kísérni további életutamon.

És most hálásan megköszönöm azt a nagy megértést és jóindulatot, amellyel esperességem ideje alatt csekélységemet támogatni s munkámat megkönnyíteni méltóztattak. Nagy erőforrás volt ez rám nézve ezekben a nehéz időkben, amikor mint általában minden téren, úgy az egyházi életünk terén is oly sok az orvoslásra váró baj s aggasztó jelenség. Mélyen érzem e pillanatban, hogy különös hálával tartozom az egyházmegyei gondnok ur Őméltóságának, aki a legnagyobb készséggel osztott velem együtt mindenkor a munkaterhében, a felelősség viselésben s a bajok orvoslásában. Ha valaki, úgy én tehetek legjobban biznyságot arról, hogy minő nagy értéket jelent az egyházmegyei Gondnok ur világi vezérsége s egyénisége a felsőborsodi egyházmegye történetében! Adja a jóságos Isten hogy az Ő körültekintő, bölcs kormányzása az egyházmegye élén tartson még sokáig! Törhetlen hithűsége s egyházszerepete pedig világoljon továbbra is követendő példa gyanánt sokak előtt Istennek dicsőségére!

Hálás köszönettel adózom az egyházmegye nagyjérdemű tisztikarának, akiknek mindenike lelkiismeretesen kivette és kivieszi részét egyházmegyénk ügyeinek intézéséből s legjobb megítélésem szerint értékes és hű munkásnak bizonyult az anyaszentegyház szolgálatában.

És halás köszönetet mondok a lelkész, tanító és presbiter testvéreimnek, akik megértve az idők jeleit, korunk követelményeit, komoly kötelességérzettel és rendszeretettel igyekeztek honorálni azt a megbecsülést és szeretetet, amellyel a lelkemhez öleltem egyen-egyen édes mindnyájukat.

Ezek után Istennek áldó kegyelmébe ajánlva szeretett egyházmegyémet, ismételten kérem, hogy lemondásomat, mint megmásíthatatlant, tudomásul venni s az esperesi tisztség betöltése iránt a szükséges intézkedéseket megtenni méltóztassék.

Mély tisztelettel vagyok
Budapest, 1938. március 11.

alázatos szolgájuk
Szentmártony Dániel.

Egyházmegyei közgyűlés mély megilletődéssel hallgatta meg esperesének lemondó levelét. Hónapok óta

tartó betegsége alatt láthatatlanul ott ült betegágya mellett egyházmegyénk egész közönsége és szeretteinek, jó barátainak seregével együtt aggódó részvétellel figyelte állapotát meglátogatásának súlyos napjaiban. A javulásnak minden hiradása örvendezést váltott ki, viszont súlyos órainak sötét boruja mindnyájunk lelkét megremegtette. Bizodalmunk nem szűnt meg a Gondviselés kegyelmében és az volt a reménységünk, hogy erős szervezete teljesen diadalmaskodni fog betegsége felett s megújultan, friss erőben, munkára készen fogjuk őt ismét látni soraink élén. Annál fájóbban kell most tudomást szereznünk hozzánk intézett leveléből, hogy erejét, egészségét nem érzi tovább alkalmasnak arra a teljes odaadó munkára, melynek eddig oly önfeláldozó készséggel, a szolgálatnak kimeríthetetlen szerelmével tett eleget s engedve orvosai intő tanácsának is, megválni óhajt esperesi munkakörétől. Nem is tudunk azért belenyugodni oly hirtelen elhatározásának megváltozhatatlanságába s arra kérjük őt, hogy tegye ismételten megfontolás tárgyává lemondásának tervét s nyújtson számunkra reménységet aziránt, hogy tovább is működni tud abban a tisztségben, melyet mindnyájunk bizalmából, általános meglelégedéssel töltött be eddig. Jelenlegi lemondását tehát nem fogadva el, őt további egyöntetű ragaszkodásunkról és szeretetünkéről biztosítjuk.

5. Az 1937. évi kazinczi őszi közgyűlés kimondotta a második ügyészi állás megszervezését és erre a tisztségre a szavazást elrendelte. A beérkezett szavazatokat a szavazatbontó bizottság 1938. jan. 10-én tartott ülésében felbontván, megállapítást nyert, hogy az összes egyházakból beadott érvényes szavazatok közül kilencvenet *Dr. Csontos József*, edelényi ügyvéd, négyet *Dr. Ruszky István*, sajaszentpéteri ügyvéd kapott.

Szavazatbontó bizottság jelentése utján közgyűlés *Dr. Csontos József*, edelényi ügyvédet, a gyülekezetek csaknem egyhangu szavazata alapján, az egyházmegye második ügyészének jelenti ki és őt e tisztségében bizalommal és szeretettel köszönti. Boldogult édes atyja, a kiváló pataki tanár révén, mint ismerőst fogadja körében, bizván abban, hogy a nagynevű atya puritánságával, kötelességtudásával fogja tisztét teljesíteni. Tőle az esküt kiveszi.

6. Olvastatik az egyházmegyei számonkérőszék következő jegyzőkönyve.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a felsőborsodi ref. egyházmegye számonkérő székének 1938. ápr. 22-én Sajószentpéteren tartott ülésében.

Jelen vannak: *Lőkös Sándor*, e. m. tanácsbíró, lelkészi h. elnök és *Zsóry György*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Hubay Mihály*, *Svingor Jenő*, *Dr. Komjáthy Aladár*, *Szigethy Ferenc*, *Gyülvézi István*, lelkészi tanácsbírák, *Harsányi Géza*, e. m. ügyész, *Lenkey Gyula* és *Veress Károly* e. m. számvevők, *Tóth János*, lelkészi főjegyző, jegyzőkönyvvezető.

1. *Lőkös Sándor*, imádsága után e. m. gondnok üdvözli a megjelenteket s a gyűlést megnyitja.

2. Egyházlátogatók előterjesztik a tél folyamán végzett egyházlátogatói szolgálatokról szóló jelentéseiket. *Lőkös Sándor* az edelényi, *Hubay Mihály* és *Tóth János* a vadnai, *Svingor Jenő* a sajóvámosi, *Dr. Komjáthy Aladár* a szendrői, *Szigethy Ferenc* a bánvölgyi, *Gyülvézi István* a sajószentpéteri járások egyházközségeit látogatták meg.

A gyülekezeteknek e jelentésekből kibontakozó képe, derüs és bizakodó. A lelki élet terén lassu fejlődés tapasztalható, viszont az anyagiakban a legtöbb helyen nagy a hiány. A lelkipásztorok derekasan küzdenek űrhelyeiken a mai mostoha idők hullámesapásai között; a tanítók hiven forgolódnak a reájuk bízott kicsinyek seregében.

A beterjesztett jelentések alapján a következő intézkedések megtétele mutatkozott szükségesnek:

a) Szendrőládon sok az illetékegyenérték hátrálék.

Utasittatik a presbitérium, hogy e hátrálék mielőbbi kifizetéséről gondoskodják.

b) Lakon *Takács Géza*, egyháztag a lelkész és a presbitérium működését állandóan gáncsolja, rosszindulatu ellenzékieskedésével sok bosszúságot okoz a gyülekezet békeségét, jó rendjét folytonosan zavarja. Mindenféle egyházi szolgálat alól magát kivonja. Ugy, hogy a presbitérium az egyházból való kirekesztéssel látja méltó megtorlását ez egyháziatlan viselkedésnek.

Számonkérő szék megütközéssel vesz tudomást nevezett egyháztag magatartásáról s javasolja a presbitériumnak, hogy *Takács*

Géza, egyháztagot elsősorban az egyházközségi fegyelmi bíróság útján vonja felelősségre e református egyháztaghoz méltatlan viselkedéséért.

c) A nekézsenyi iskola számára *Dr. Biró Pál*, orsz. képviselő a Rimamurány elnökgazgatója 30 q, a bánhorvátai iskola számára pedig *Osváth Lajos*, bányafőmérnök adományozott 30 q szenet. Nekézsenyben a hivek a helybeli szegények segélyezésére 50 P-t adtak össze.

A jószívű adományozásokat hálás köszönettel vesszük tudomásul.

d) Felsőnyáradon a tanítói javadalmi földek után járó földadóból az államkinestár jégkár visszatérítés címén egy bizonyos összeget visszautalt, amelyhez a tanító tart igényt. Azonban a földadót az egyház fizeti.

Mivel a földadót az egyház fizeti, nem a javadalmas, a számonkérő szék felfogása szerint az adó visszatérítés az egyház javára irandó, mert a javadalmast a földjét ért jégkárért csak abban az esetben illeti meg kárpótlás, ha ez egy biztosító társasággal kötött magánjogi szerződésből ered.

3. Általános jellegű határozmányok :

a) A konfirmációi oktatásnál sok gyülekezt lelkipásztora nem teljesíti azt a konventi utasítást, hogy az oktatás 14 éves életkorban kezdődjék. Közgyűlés útján utasítani kívánja a lelkészeket, hogy e rendelkezést gyülekezetük adottságához mérten feltétlenül tartsák meg.

b) Az egyházlátogatással kapcsolatos iskolalátogatásra nézve javasolja a közgyűlésnek, hogy az egyházlátogatóság azok szerint az elvek szerint végezze az iskola megvizsgálását, amelyeket az állam irt elő az iskolai szakfelügyelő látogatók számára.

c) A nagymérvű tanítói nyugdíjintézeti hátrálékok rendezésére nézve javasolja, hogy kéressék fel a felettes hatóság egy egységes eljárást célzó egyetemes jellegű intézkedésre

4. Az egyházak évi számadásával és vagyonkezelésével kapcsolatban, a számvevők útján szerzett tapasztalatok alapján a következő javaslatok terjesztetnek az egyházmegyei közgyűlés elé elfogadás végett:

a) azok a lelkészek, akik nem tettek eleget az 1937. évi tavaszi rendkívüli közgyűlés ama határozatának, hogy az adócsökkentési segélyből vett tartozásait kiegyenlitsék (l. 1937. V./12-iki rendkívüli közgyűlés 7. p. 3/i) sz. határozatát), fegyelmi eljárás alá vonandók.

b) Az évi gondnoki számadások jan. 31-ig elkészítve beküldendők nyugtákkal együtt az illetékes számvevőhöz, aki azokat átvizsgálja s észrevételeit közli a járás egyházlátogatójával, hogy ezek helyszínén vizsgálhassák ki a számvevő által tett esetleges kifogásokat.

c) Ceruzával irt nyugta nem fogadható el; minden nyugtát lelkész, gondnok és a nyugtázó írjon alá szabályszerű kitöltéssel.

d) A lelkészi és tanítói természetbeli javadalmak pénzre átértékelve beirandók a számadásba; egyházi és iskolai számadás külön készítendő.

e) A számvevők felvilágosítást kérő megkereséseikre válasz adandó, mert ellenkező esetben számvevő panaszára esperes felhatalmazza a számvevőt, hogy a mulasztást követő terhére helyszíni vizsgálatot tartson.

5. *Lenkei Gyula* és *Veress Károly*, számvevők előterjesztik az egyházi számadások átvizsgálásáról szóló jelentésüket. Feltűnően sok a hiányosan felszerelt és szabálytalanul készített számadás. Panaszolják a számvevők, hogy a hibás vagy adatok pótlását és azokra felvilágosítást kérő megkereséseiket igen sokan válaszra sem méltatják vagy pedig jó későn intézik el. Ugy, hogy jelenleg a számadások egy részének megerősítését tudják csak javasolni.

Számonkérő szék a számvevők jelentése alapján erélyes rendszabályok gyakorlati alkalmazását javasolja közgyűlésnek. A számvevők által meg nem erősíthetőnek véleményezett számadásokra nézve utasítja őket, hogy a május 7-én tartandó rendkívüli gyűlésig rendeztessék azokat az illetékesekkel s e gyűlés elé terjesszék az elért eredményeket, ahol majd döntés fog történni a meg nem erősíthető számadások ügyében.

6, Egyházlátogatók az általuk beszédett közegyházi járulékokat és az arról szóló kimutatást már korábban beküldötték az e. m. dékánnak, így azokról az ülés keretében külön elszámolás nem történt.

Zsóry György
e. m. gondnok.

Tóth János
e. m. főjegyző.

Lőkös Sándor
e. m. tanácsbíró
elnöklő espereshelyettes.

Egyházmegyei közgyűlés a számonkérő szék jelentéseit tudomásul veszi, hozott határozatait jogerőre emeli s az azok szerint való eljárásokat elrendeli.

7. Olvastatik az egyházmegyei számvevőszék jegyzőkönyve:

Jegyzőkönyv.

Készült Sajóecsegen, 1938. év május hó 5-én a Felsőborsodi Ref. Egyházmegye Számvevőszékének az egyházmegyei pénztár számadásainak megvizsgálása tárgyában.

Jelen voltak: *Zsóry György*, e. m. gondnok, *Hubay Mihály*, tanácsbíró elnöklete alatt: *Dr. Komjáthy Aladár*, *Gyűlvézi István*, e. m. tanácsbírák, *Bónis Aladár* és *Szathmáry Király Pál*, világi tanácsbírák, *Lőkös Sándor*, e. m. dékán és *Harsányi Géza*, e. m. ügyész, mint jegyzőkönyvvezető, számvevőszéki tagok.

Számvevőszék felhívása folytán e. m. dékán rendelkezésre bocsátotta az e. m. közigazgatási pénztár számadását tartalmazó naplót és az erre vonatkozó összes okmányokat. Ezeknek tüzetes tételenként történt megvizsgálását követően a közig. pénztár számadását 1937. év végéig megvizsgálván, azt teljesen rendben lévőnek találta és a számadás adatainak alapulvételével megállapítást nyert az, hogy:

24671 P 63 fillér bevételi összeggel szemben
 21081 P 56 fillér kiadás jelentkezett,

ekként 3590 P 07 fillér maradvány összeg mutatkozik. Amely összeg az 1938. számadási évre átvitelt, a mai napig bevételként jelentkezett 12055 P 90 fillér és kiadásként 6352 P 14 fillér, tehát a jelenlegi pénztári helyzet 5703 P 76 fillér többletet mutat, amelyből egyházmegyei dékán a m. kir. Postatakarékpénztárba, mint kamatozó betétet az egyházmegye javára, 5540 P 19 fillért folyószámlán helyezett el, 163 P 57 fillért pedig készpénzben felmutatott és rendelkezésre bocsátott. A folyószámlán kezelt összegről szóló utolsó tk. pénztári kivonat a számvevőszéknek egyidejűleg bemutatott.

Ezt követően vizsgálat tárgyává tettett az egyházmegyei dékán által rendelkezésre bocsátott kamatozó tőkék és kamat hátralékok 1—49. tételszám alatt összeirt kimutatása. Amellyel kapcsolatban megállapítást nyert az, hogy *B. Pál János*, *Varró Bodnár Mihály*, *Szöke István*, *Sodó György* és *Almási József*, adósokkal szemben szüksége merült fel a legszigorubb eljárásnak annál fogva, mert nevezettek az általuk igénybevett kölesön tartozás után még csak a kamatokat sem fizették ki és velők szemben a peres eljárás sem vezet eredményre. Ennélfogva számvevőszék utasítja e. m. ügyészt, hogy most nevezettek ellen a végrehajtási eljárást haladéktalanul tegye folyamatba és azonkívül is mindazokat, akik mint adósok az 1937. évre járó kamatokkal hátralékban vannak,

ezen hátralékok rövid záros határidőn belül való megfizetésére szólítsa fel, eredménytelenség esetén az elnökség a peres eljárás folyamatba tétele iránt fog lépéseket tenni.

Utasítja számvevőszék az e. m. dékánt, hogy *Varró Bodnár Mihály*, adós részéről a 823. számú kötvénytartozásból folyóan vele a tartozás összegének pontos összeszámolását ejtse meg. Utasítja ugyanígy arra, hogy *Fekete L* és neje, adósok 516. és 584. számú kötvényeit e. m. ügyésztől vonja be.

Bartha Gyula, sajoivánkai lelkész azon kérelme folytán, amely a részéről az egyházmegye pénztárával szemben fennálló tartozásának havi törlesztési részletek enyhítésére vonatkozik, számvevőszék hozzájárul ahhoz, hogy a havi törlesztési részletek összege 20 P-vel csökkentessék. Figyelmezteti azonban *Bartha Gyulát* e. m. dékán utján arra, hogy évenként és minden év végén igazolni tartozik azt, a vonatkozó díjnyugták bemutatásával, hogy életbiztosítási díj tartozását kiegyenlítette.

Egyházmegyei dékán jelentése és a vonatkozó okmányok tekintése alapján megállapította számvevőszék azt, hogy a sajoikazinci ref. egyházközség az általa az egyházmegye pénztárából kölcsönvett 1200 P tőketartozás után az 1937. évre járó kamatokat ki nem fizetvén, ezidőszert 123'10 P kamattartozása áll fenn. Ezzel kapcsolatban utasítja e. m. dékánt, hogy nyomatékosan figyelmeztesse adóst, közelebbről az egyházközség presbitériumát arra, hogy amennyiben 8 nap alatt a kamathátralék kiegyenlítést nem nyerne és a jövő időben a kamatok fizetése kellő időben meg nem történne, a presbiterek egyénenként tétetnek felelőssé ezen mulasztásért és velők szemben egyénenként következik be a tartozás és kamatainak behajtása.

Bakó Gyula, mérki ref. lelkész személyével kapcsolatos egyházmegyei pénztári és a berentei ref. egyházközség javára szolgáló tartozásai tekintetében utasítja számvevőszék e. m. ügyészt, hogy e tartozások végrehajtás utján való behajtása céljából a konventnél — vagy egyéb más módon is — a lépéseket megtegye.

Számvevőszék utasítja e. m. dékánt, hogy a *Vadászi Pál*, *Botos József* és egyesített kisebb alapok összegét, amelyek részben tk. pénztári könyvekben vannak elhelyezve, innen vegye fel a közigazgatási pénztárba olvassza be és annak ilyként való kamatozására és kezelésére számvevőszék az egyházmegyei közgyűlésnek a beolvasztás céljából javaslatot tesz.

Számvevőszék a dékán által az 1937 évre elkészített mérleg adatai alapján megállapítja, hogy

I. Pénztári maradvány 1937 évről	.	3590 P 07 f
II. Kötvényeken elhelyezett tőke	.	15640 P 80 f
III. Kamathátralékok összege	.	972 P 26 f
IV. Kiszállási és bírósági előlegezett díjak	.	422 P 38 f

Összesen: 20625 P 51 f

Ezzel szemben tartozásként jelentkezik :

1. Sajóivánkai lelkészi hivatal alapja	42 P 86 f
2. Sajókazinci „ „ „	1688 P 30 f
3. „ tanítói alap	468 P 90 f
4. Varbói lelkészi hivatal alap	716 P 88 f
5. Nagyvisnyói egyház alap	571 P 33 f
6. Tardonai egyház alap	1 P 91 f
7. Vadnai lelkészi hivatal alap	93 P 16 f
8. „ tanítói hivatal alap	35 P 99 f
9. Lelkészértekezleti kvtár tart.	415 P 47 f
10. Vadnai egyház alap	45 P 23 f
11. Abodi egyház alap	2 P 41 f
12. Lelkészértekezleti tőke	657 P 48 f
13. Boldvai egyház alap	2 P 34 f
14. Bánfalvai egyház alap	3 P 43 f
15. Vladár Ervin-alap	744 P 88 f

Összesen : 5490 P 57 f

Tiszta vagyon : 15134 P 94 f

Egyesített kisebb (Bárczay, Somossy, Szakall)

alapok összege	20 P 24 f
Vadászy Pál-alap	6 P 41 f
Botos József-alap	10 P 00 f

Összesen : 36 P 65 f

Javasolja számvevőszék, hogy a tisztviselők javadalmazására vonatkozó azon intézkedések, melyeket a szabályrendelet a számonkérőszék hatáskörébe utal, a szabályrendelet vonatkozó rendelkezésének módosításával a számvevőszék hatáskörébe utaltassék.

Számvevőszék javasolja, hogy a dékáni számadások, a végzett lelkiismeretes és nagy körültekintést igénylő munka tekintetében történő elismerés kifejezése mellett, — de fenntartással — az egyházmegyei közgyűlés által megerősíttessenek s a felmentvény a pénztárnoknak megadassék.

A jegyzőkönyv felolvastatván, aláíratott.

Kmf.

Dr. Komjáthy Aladár
e. m. tanácsbíró.

Hubay Mihály
h. esperes.

Zsóry György
e. m. gondnok.

Harsányi Géza
e. m. ügyész.

Lőkös Sándor
e. m. dékán

Szathmáry Király Pál
világi tanácsbíró.

Gyűlési István
e. m. tanácsbíró.

Közgyűlés a számvevőszék jelentését jóváhagyólag tudomásul veszi, javaslatait elfogadja és határozati erőre emeli.

A dékánnak hiven végzett pontos lelkiismeretes munkájáért elismerését és köszönetét nyilvánítja s neki a felmentést — a szokásos fenntartással — megadja.

8. A berentei és sajobelezdi missziói körök segédlelkészei, *Ignác István* és *Fehér Zoltán*, betérjesztik végzett munkálkodásukról szóló jelentéseiket. *Ignác István*, f. évi január 29-től március végéig Berentén, Kurittyán faluban és a bányatelepen, valamint Jákfalván és Herbólya bányatelepen végezte minden héten a hitoktatást és énektanítást. Berentén az ifjúsági és leányegyletet is vezette, bibliaórát és vallásos estélyeket és házi istentiszteleteket tartott, a szórványokban istentiszteletet tartott, urvacsoraszertítést és betegek urvacsoraszertítését végezte. A szórványokban vallásos iratok hiányoznak, egy pár helyen van imakönyv. A szórványokban 11 konfirmandust készít elő. Kurittyán faluban levő ref. hiveknek több mint a fele vegyesházasságban él s a gyermekek is inkább evangélikusoknak vannak nevelve, kiket nehéz a mi szertartásainkra rászoktatni.

Fehér Zoltán 1937. évi november 1-től, 1938. évi március hó végéig végzett missziói munkájáról szóló beszámolójában jelenti, hogy Királd bányatelepen Bóta, Sába és Csernely szórványokban foglalkozott vallástanítással, konfirmandusok, oktatásával, tartott istentiszteleteket és bibliaórákat, urvacsorát osztott, látogatta a ref. családokat. Naptárt, ujságot, missziói iratokat, énekeskönyveket osztott szét, vegyes házasság kötéseknel igyekezik egyházunk érdekeinek megvédésére rábírni a református felet. Ahol lehet, vallásos estélyeket is tart, bibliaiskolát vezet. Mint örvendetes tény emliti meg, hogy Bóta községben, ahol az iskolában a ref. gyermekek kat, szellemben vannak nevelve, a ref. asszonyok férjei mind a mi javunkra adtak reverzálist. A missziói kör itt nem említett községeiben iskolaköteles ref. gyermekek nincsenek a hivek száma is kevés s az ezekben való rendszeresebb munkát a gyakorlat fogja kialakítani.

Közgyűlésünk az *Ignác István* és *Fehér Zoltán*, missziói s. lelkészek jelentését megelégedéssel veszi tudomásul. Eddigi hiven végzett munkálkodásukért elismerését fejezi ki s felhívja őket e nehéz és fáradságos munka további hű teljesítésére, mert itt egyházunk számára elveszni indult hiveink megmentéséről van szó, sok esetben annak sikere a legértékesebb jutalma az eddig elhanyagolt téren munkálkodónak s nyeresége anyaszentegyházunknak.

9. A debreceni nyugdíjas lelkészek köre azzal a kéréssel fordul egyházmegyei közgyűlésünkhöz, hogy az 1904. évi E. T. VII. tc. 9. § és az 1934. évi E. T. IX. tc. §-a alapján foglaljon állást közgyűlésünk a nyugdíjas lelkészek, lelkészözvegyek és árvák megélhetését biztosító létminimum kiutalása s az annak akadályát képező mesterséges létszámnövelés meg-

szüntetése érdekében, hogy a nyugdíjasok illetményei a hivatkozott törvényes rendelkezések betartásával utaltassanak ki.

Egyházmegyei közgyűlés e kérés felett napirendre tér, mivel az új nyugdíjtörvény közli életbeléptetése tekintetben változtat a jelenlegi helyzeten.

10. Az alacskai egyház, második iskola és tanítói lak létesítés céljára 1000 P egyszer s mindenkorra közalapi segílyt kér. Erre a célra 4000 P államszegélyt helyeztetett kilátásba az egyháznak, az építkezésből reá háruló összeg fedezésére azonban a maga erejéből képtelen, mivel az utóbbi négy év alatt az összes egyházi épületek nagyobb javítási munkálatai anyagilag kimerítették az egyház híveit is és ezekből kifolyólag adóssággal is küzd az egyház.

Egyházmegyei közgyűlésünk az alacskai egyház indokolt kérelmét pártfogólag terjeszti fel az Egyetemes Konventhez.

11. Az E. T. I. tc. 40. §-a szerint egyházközségi gondnoknak olyan egyháztagnak választható meg, aki többek közt megfelelő vagyoni biztosítékkal is rendelkezik. Ez a kellék illuzóriussá válik abban az esetben, ha olyanra esik a választás, aki védett birtokos s így jogilag nem vonható vagyoni felelősségre. Adott esetből kifolyólag szükségesnek mutatkozik kérdés tisztázása és ez irányban elvi jelentőségű határozat.

Egyházmegyei közgyűlés kimondja, hogy olyan egyháztagnak, ki védett birtokos, minaddig, míg védettsége fennáll, egyházközségi gondnoknak nem választható. Nem pedig azért, mert a védettség állapota megszünteti az egyházi törvényeknek azt a kifejezett és a gyakorlati életben ugyancsak szükségesnek mutató feltételét, hogy a megválasztott egyén anyagilag független és felelősségre vonható legyen.

12. *Hegedűs Imre*, segédlelkész, ki tudvalevőleg az alsóborsodi egyházmegyében szolgált és ott van bekebelezve, jelenleg pedig külföldön egyetemi hallgató, kéri egyházmegyénkbe való bekebelezését.

Egyházmegyei közgyűlés nevezett segédlelkész kérelmét nem teljesíti, mivel a beerősítéshez szükséges okmányokat nem terjesztette be.

III.

Egyházmegyei tanácsülés.

Sajószentpéteren, 1938. május hó 7-én.

Jelen vannak: *Lőkös Sándor*, h. lelkészi elnök és *Zsóry György*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Tóth János*, h. esperes, *Dr. Komjáthy Aladár*, *Lenkey Gyula*, *Kovács Béla*, *Veress Károly*, *Szathmáry Király Pál*, *Ragályi Miklós*, *Harsányi Géza*, tanácsbírák, *Dr. Kerényi Béla*, világi főjegyző.

Zsóry György, e. m. gondnok üdvözli az egyházmegyei tanácsot s a határozatképesség megállapítása után az ülést megnyitja.

1. A barcikai egyház beterjeszti a f. év jan. 10-én tartott tanácsülésen tárgyalt s akkor el nem fogadott lelkészi díjlevél szabályszerűen kiállított négy példányát. Az ügy helyszini kivizsgálására kiküldött *Tóth János*, e. m. főjegyző az általa felvett s az iratok közt beterjesztett jegyzőkönyv után jelenti, hogy a régi és új díjlevél közt a megejtett vizsgálaton elért számadatok alapján értékesökkenést nem lehet megállapítani, legfeljebb arról lehet szó, hogy a búzába ártértékelt terményjárandóság, ha a rozs ára túl magasra szökik, nem fedti teljes értékben az eltörölt mustjárandóságot. Viszont kárpótlást nyújt mindenkor az elég kedvezően megállapított Kongrua.

Egyházmegyei tanács a barcikai egyház által beterjesztett lelkészi díjlevelet a megejtett vizsgálat megnyugtató adatai után jóváhagyja és megerősíti.

2. A barcikai egyház megerősítés és jóváhagyás végett két eredeti példányban beterjeszti a lelkészi javadalmi földek haszonbérleti szerződését.

Az egyházmegyei tanács a bemutatott földhaszonbérleti szerződést azon rendelkezés mellett hagyja jóvá, hogy annak 8-ik pontjára nézve presbiteri határozat hozandó, mert az egyházkerületi szabályrendelet vagyongekezelési szabályzatának IV. szakasza 5. pontja szerint csak a

presbitérium jóváhagyó határozata alapján vehető be a haszonbéri szerződésbe az utódra is kötelező kikötés.

3. A sajókápolnai egyház presbiteri határozat és telekkönyvi szemle kapcsán pótlás után jóváhagyás végett beterjeszti a *Kovács Zsuzsanna*, egyháztaggal megkötött ajándékozási szerződést, kérve az ajándékozott ingatlan leendő jövedelmének felhasználása tárgyában hozott presbiteri határozatnak jóváhagyását is.

Egyházmegyei tanács a sajókápolnai egyháznak *Kovács Zsuzsanna*, egyháztaggal megkötött ajándékozási szerződését jóváhagyja és azt záradékolni rendeli.

Az ajándékozási ingatlan leendő jövedelmének felhasználása tárgyában hozott presbiteri határozat azonban a lelkészi díjlevél módosítása nélkül jóváhagyásban nem részésíthető, miértis utasítatik az egyház a lelkészi díjlevélnek megfelelő módosítására.

4. A varbói egyház presbiteri és közgyűlési határozatai alapján engedélyt kér a papkertben lévő — használatonkívül álló — ódon pincéjének eladására nézve.

Egyházmegyei tanács a varbói egyháznak engedélyt ad használatonkívül álló ódon pincéjének eladására s az erre vonatkozó határozatokat azzal hagyja jóvá, hogy a vételáron újabb ingatlan szerzendő az egyház részére.

5. A szendrői egyház beterjeszti ujonnan építendő lelkészlakának tervrajzát és annak költségvetési előirányzatát. Mindkettőt az egyházmegyei építkezési bizottság átnézte, kifogásait és észrevételeit megtette. Kéri, hogy az építkezés mielőbbi lebonyolítása végett az egyházmegyei tanács adja meg a továbbiakra nézve a felsőbbhatósági engedélyt.

E. m. tanács utasítja a szendrői egyház presbitériumát, hogy az építkezési bizottság utasításait szem előtt tartva készíttesse el a költségvetést és az épület tervrajzát s azokat a megfelelő iratokkal együtt terjessze be az esperesi hivatalhoz. Felhatalmazza az elnökséget, hogy az ekként benyújtott iratok alapján, az építkezési bizottság javaslatára, az engedélyt a versenytárgyalásra s az építkezés további folyamára megadja.

6. A nekézsenyi egyház jóváhagyás végett két eredeti példányban beterjeszti a kántortanítói javadalmi földek feles haszonbérleti szerződését.

Az egyházmegyei tanács a bemutatott feles haszonbérleti szerződést jóváhagyja.

7. Az ózdi missziói egyházhoz tartozó sajjóvárkonyi gyülekezet betérjeszti jóváhagyás végett tervbevett iskolájának költségvetési előirányzatát s annak épületi vázrajzát. Az iskola tervrajzát és költségvetését a m. kir. államépítészeti hivatal készítette s ózdi mérnök is átvizsgálta. Az e. m. építkezési bizottságnak még nem volt benyújtva.

E. m. tanács — tekintettel arra, hogy a betérjesztett munkálatok megfelelő szakemberek által készültek és vizsgáltattak át, — nem látja feltétlen szükségét annak jelen esetben, hogy az építkezési bizottság is átvizsgálja s megadja az engedélyt arra, hogy a benyújtott munkálatok alapján az egyház vezetősége a költségvetést elkészíttesse s azt a megfelelő iratokkal felszerelve, terjessze be az esperesi hivatalhoz. Felhatalmazza az elnökséget, hogy a betérjesztendő iratok alapján az engedélyt a versenytárgyaláshoz s az építkezéshez megadja.

8. A balajti egyház szabályszerűen meghozott határozatai alapján elvi határozatot kér templomának elkerülhetetlenül szükségessé vált renováltási munkálataihoz. Erre a célra az egyháznak rendelkezésére fognak állni a presbitérium jegyzőkönyvében felsorolt összegek, amelyek 3400 Pengőt tesznek ki és a vármegye területén a már megadott engedély alapján gyűjtendő adományok. Ha pedig ezek az összegek nem fedeznék a templom renoválás költségeit, a hiányzó összegnek fedezésére rendkívüli egyháziadó lesz kivelve, amelynek 50%-a a családfeket, 50%-a pedig a birtokot fogja terhelni.

Az egyházmegyei tanács — a sürgősségre tekintettel — elvileg hozzájárul a balajti egyház templomrenoválási munkájának végrehajtásához, utasítja azonban az egyházat a renoválási munkálatokra vonatkozó költségvetésnek és szerződésnek sürgős betérjesztésére, hogy az építkezési bizottság javaslata alapján az egyházmegyei elnökség az építési engedélyt megadhassa.

9. Ugy a rendkívüli közgyűlés, mint a január 10-iki, valamint ezen tanácsülés jegyzőkönyvi pontjai hitelesítették.

Lőkös Sándor
h. lelkeszi elnök

Zsóry György
e. m. gondnok.

Tóth János
lelkeszi főjegyző,

Veress Károly
lelkeszi jegyző.

h. esperes.

IV.

A Felsőborsodi Ref. Egyházmegye 1938. augusztus hó 11-én Sajószentpéteren tartott rendkívüli közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen vannak: *Lőkös Sándor*, h. lelkeszi elnök és *Zsóry György*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Tóth János*, h. esperes, *Hubay Mihály*, *Svingor Jenő*, *Dr. Komjáthy Aladár*, *Gyűlvézi István*, *Szigethy Ferenc*, lelkeszi-, *Bónis Aladár*, *Szathmáry Király Pál*, *Dr. Ambrus István*, világi tanácsbírák.

Veress Károly, lelkeszi jegyző, *Dr. Kerényi Béla*, világi főjegyző *Bodnár Zoltán*, világi jegyző, *Harsányi Géza* és *Dr. Csontos József*, e. m. ügyészek.

Lelkészek: *Almássy Bertalan*, *Almássy Lajos*, *Bartha Gyula*, *Baczó Balázs*, *Bálint János*, *Bencs Lajos*, *Bodnár László*, *Cserháti Zoltán*, *Felméry Albert*, *Fülöp Sándor*, *Horváth Imre*, *Igaz József*, *Keresztury József*, *Kocsis Béla*, *Kocsis Jenő*, *Kovács Béla*, *Kövér Pál*, *Kőrössy István*, *Kutas Imre*, *Molnár Béla*, *Molnár Pál*, *Nagy Lajos*, *Osváth Zoltán*, *Salamon Gyula*, *Sápy Dezső*, *Simon Ernő*, *Szabó Lajos*, *Szobonya Sándor*.

Segédlelkészek: *Ignác István*, *Józsa István*, *Orbán József*.

Tanítóképviselek: *Gőz Pál*, *Urbán József*.

Többen tanítók, presbiterek és érdeklődők.

Gyülekezeti éneklés után *Lőkös Sándor*, h. lelkeszi elnök bibliát olvas és imádkozik.

Zsóry György, e. m. gondnok melegen üdvözli a rendkívüli közgyűlésen megjelent alkotó tagokat, azoknak számbavétele s a határozatképesség megállapítása után az ülést megnyitja.

Távolmaradásukat igazolták *Ragályi Miklós*, vil. tanácsbíró és *Lenkey Gyula*, lelkesz.

1. *Szentmártony Dániel*, egyházmegyénk betegszabadságon lévő esperese a következő beadványt intézte a közgyűléshez:

Nagyiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Mély megilletődéssel vettem a május hó 7-én tartott renkívüli egyházmegyei közgyűlésnek az esperesi tisztségről való lemondásomra vonatkozó határozatát. Álom-e, vagy valóság . . . , ami előmbé tárul . . . ? tettem fel magamnak a kérdést, mikor újra meg újra átolvastam azt a szép jegyzőkönyvi kivonatot, amelynek minden sorából a szeretetnek olyan melege özönlött felém, ami valóban könnyekig meghatott engem. Álom-e, vagy valóság — tündődött a lelkem — a megbecsülésnek az a szokatlan neme és mértéke, amellyel szeretett Egyházmegyémm a bucsuzásom pillanatában is messze érdememen felül megtisztelt engem?

Hiszen a legkomolyabb indokolással alátámasztott beadványomra méltán azt várhattam, hogy minden formális marasztalás nélkül rövid uton el méltóztatnak engedni engem. Ez lett volna a legegyszerűbb s az Egyházmegye szempontjából is a legcélszerűbb eljárás az adott esetben. De hát nem így történt! Az egyházmegyei közgyűlés bölcsessége, amint mély megilletődéssel látom nem: „a mór megtette kötelességét, a mór mehet!” sablonos álláspontjára helyezkedett velem szemben, hanem egy olyan nemes gesztussal volt kegyes honorálni ismételten esperesi működésemet, ami szinte páratlan a maga nemében!

Ilyen impressziók hatása alatt nagy lelki örömmel tekintek vissza arra, hogy csaknem négy évtizeden át egy ilyen nemesen érező, fenkölt gondolkozású s előljáróit és vezetőit megbecsülni szerető Egyházmegye javára kamatoztathattam azt a csekélyke szellemi kincset és néhány szerény lelki talentumot, mikkel a jóságos Isten engemet, erőtlenséggel, gyarló szolgáját megáldott. És büszke vagyok s szívem utolsó dobbanásáig az is leszek arra, hogy a Felsőborsodi Egyházmegyének a nagynevű elődök után, habár rövidebb ideig is, én is egyik esperese s általam nagyrabecsült bizalmának letéteményese lehettem!

Szeretném ezt az ismételten felém hajló s engem érdememen felül kitüntető osztatlan bizalmat méltóképen viszonzni. Szeretném, ha a szives marasztalásnak engedve, továbbra is oda áldozhatnám csekély erőmet s tehetségemet szeretett egyházmegyémm szolgálatába. Mert úgy vélem, hogy a történetek után ez lenne részemről a legszebb bizonyosságtevés mélységes hálám és tiszteletem kimutatására. De sajnos, azok a ténykörülmények, amiket előző beadványomban a lemondásom indokaiul feltártam, ma is fennállanak s ezuttal is arra köteleznek engem, hogy

lemondásom mellett megmaradjak s ismételten kérjem az esperesi tisztségről való felmentésemet.

Nem tudom, hogy a jó Isten kegyelme mennyi időt enged még számomra eltölteni itt az élőknek földjén, de azt tudom, hogy csendes elvonultságomban, megrendült egészségi állapotom dacára is hű fia leszek szeretett egyházmegyémnek s tőlem telhetőleg szívenem fogom viselni szent és magasztos érdekeit.

Ezzel a szent fogadással mondom az egyházmegyei közgyűlés minden egyes tagjának Isten hozzádot s mély tisztelettel vagyok

Borsod, 1938. június 22.

alázatos szolgáljuk :

Szentmártony Dániel.

Közgyűlés *Szentmártony Dániel*, esperesnek e levelében ismételten kifejezett lemondását mély sajnálattal veszi tudomásul s meghajolva érveinek sulya, szándékának megváltozhatatlansága előtt, lemondását kénytelen elfogadni. Öt évi eredményekben gazdag esperesi működésének érdemeit jegyzőkönyvében megörökíteni határozza. Szorgalmának, nagy gyakorlati tudásának, képességeinek a legjavát állította munkába, azon a terhes és felelősségteljes munkakörben, ahová őt egyházmegyénk bizalma évekket ezelőtt elhívta. Lelkesen tevékeny, éberül fáradhatatlan volt mindaddig, míg a betegség utjába nem állott. Olyan a közülünk, vele együtt küzdők közül való távozása, mint az alkonyat felé haladó nap képe: a lelkiismeretes becsületességgel végzett munkának és kötelességteljesítésnek visszfényében ragyog s nekünk jól esik látni, hogy nincs még itt az est sötétje, csak közelít, nem a gyász eje veszi körül távozó alakját, hanem köszönetünk és elismerésünk koronájával feldiszitve vonul a jól megérdemelt pihenés békés nyugalma felé. Legyen hosszú és zavartalan további élete, hű hitvesével együtt, abban a Boldva vize mellett általa felépített kis hajlékban, mely felé mindig szeretettel és megbecsüléssel fog tekinteni egyházmegyénk közönsége.

2. *Szentmártony Dániel*, esperes lemondásával kapcsolatban *Bónis Aladár*, tanácsbíró a lemondott esperes érdemeire hivatkozva, indítványt

tesz, hogy választassék meg az egyházmegye örökös tiszteletbeli esperesévé.

Egyházmegyei közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadja.

3. *Szentmártony Dániel*, esperes megismételt és elfogadott lemondása folytán szükségessé vált a megüresedett esperesi tisztség betöltéséről való gondoskodás.

Közgyűlés a lemondás folytán megüresedett esperesi tisztségre a szavazást elrendeli s azok beadásának határidejét augusztus 30-ra állapítja meg. Előre figyelmezteti a lelkipásztorokat a szavazólapok szabályszerű kitöltésére, melyek a helyettes espereshez Sajóvelezdre küldendőek. Egyben felhatalmazza a szavazatbontó bizottságot, hogy ha az első szavazás esetleg nem vezetne eredményre, a második szavazásra a felhívást közzétegye s annak idejét állapítsa meg.

4. A tiszántúli egyházkerület püspöke *Makláró Károly* jul. 7-én váratlanul elhunyt.

Közgyűlés a másfél évi püspökséget viselt *Makláró Károly*, sirhantja felett megilletődéssel áll meg s a veszteség felett a testvér-egyházkerület elnökségének jegyzőkönyvileg is kifejezi részvétét.

5. *Janka Károly*, cigándi lelkészt, a sárospataki főiskola lelkészi gondnokát, az alsózempléni egyházmegye a *Kiss Ernő* halálával megüresedett esperesi tisztségbe ültette.

Őszinte jó kívánataink kísérik új tisztségében egyházi életünk ez illusztris alakját, *Janka Károlyt*, kívánva új munkaköre betöltéséhez erőt, egészséget.

6. *Urbán László*, ki teológiai tanulmányait Sárospatakon végezte, ugyanott első lelkészsképesítő vizsgát tett jó eredménnyel, Nagykőrösön lelkésztanítói oklevelet szerzett, egyházmegyénkbe való bekebelezését kéri.

Urbán László, segédlelkészt közgyűlésünk egyházmegyénkbe bekebelezi.

7. *Tussay János*, ki teológiai tanulmányait Sárospatakon végezte s utánaegy évig Németországban külföldi egyetemen járt, egyházmegyénkbe való bekebelezését kéri.

Tussay János, segédlelkészt közgyűlésünk egyházmegyénkbe bekebelezi.

8. Egyházmegyei dékán előterjeszti a felsőborsodi ref. egyházmegye következő költségelőirányzatát az 1938. évre.

Szükséglet.

	P	f
1. Esperes fizetése az egyh. megye pénztárából	860	—
2. „ irodai átalánya	60	—
3. Esperes-helyettesítés (10 óra á 25 P)	250	—
4. Egyházmegyei főjegyző (lelkészi) fizetése	75	—
5. „ aljegyző „ „	25	—
6. „ két ügyész „ „	100	—
7. „ dékán, nyugd. int. és közalapi pénzek	360	—
8. „ „ irodai átalánya	25	—
9. „ két számvevő fizetése á 50 P	100	—
10. „ 2 missziói s. lelkésznek Berente 150, Sajóvelezd 360	510	—
11. „ belmissziói előadó	25	—
12. „ tanügyi bizottsági elnöknek	25	—
13. „ levéltáros (esperes káplánja)	80	—
14. Egyházmegyei közgyűlések és tanácsulések	600	—
15. „ hivatalos kiszállások	300	—
16. „ nyomtatványok (jegyzőkönyveken kívül)	150	—
17. „ portóköltségek (megtérítetlen)	250	—
18. „ tanítóegyleti járandóságok	350	—
19. Tűzbiztosítási díj az egyházközségek után	1084	68
20. Paróchiális könyvtarra (egyh. ker. ptárba.)	490	—
21. Kulturadó 45,5 q. buza á 13 P	591	50
22. Közigazgatási tárra	49	—
23. Közhirdetés	49	—
24. Nem adósegélyes 4 egyházközség helyett előlegezve	138	—
25. Sárospataki Ref. Lapokra pótdíj	80	—
26. Országos Szeretet Szövetség V. évi tagdíja	25	—
27. Kálvineumokra (egyházak és lelkészek)	700	—
28. ORLE és ORJÓ tagdíj	400	—

Átvitel. 7752 18

	P
	Áthozat 7752·18
29. Lelkészek temetkezési segély biztosítása .	938·40
30. Bethesda kórháznak (egyházak és lelkészek) .	100·—
31. Brit- és külföldi bibliatársulatnak	25·—
32. Papnék szövetsége	60·—
33. Kamat az idegen betétek után	165·—
34. Előre nem láthatókra	300·—
35. Kötelezvényekre kihelyezhető kölcsön	2200·—
Egyenleg (remélhető maradvány)	893·57
	Szükséglet összesen 12434·15

Fedezet.

	P	f
1. Készpénz (pénztári maradvány az 1937. evről) .	3590·07	
2. Kamatokból, hátrálékból 300·—	900·—	
3. Kiszállási-, bírósági előlegezett költségekből .	200·—	
4. Allamsegély (az e. ker. ptár útján)	1680·—	
5. Egyházm. nyomtatványok és portók (alamizsna)	300·—	
6. Kultur- és közigazgatási adóból	1000·—	
7. Szórvány misszióra egyházaktól	300·—	
8. Tüzbiztosítási díj	1804·68	
9. Közhirdetés	49·—	
10. Egyházker. közigazgatás egyházaktól	49·—	
11. Paróchiális könyvtár	490·—	
12. Kálvineumokra (egyházaktól és lelkészektől) .	700·—	
13. Sárospataki Ref. lapokra pótdíj	80·—	
14. ORLE és ORJÓ tagdíjakból	400·—	
15. Lelkészek temetkezési segélybiztosítási díja .	938·40	
16. Bethesda kórházra (egyházak és lelkészek) .	100·—	
17. Papnék szövetsége (alamizsna)	60·—	
18. Brit- és külföldi bibliatársulat (alamizsna) .	25·—	
19. Tanítóegyleti járandóságok a tanítóktól	350·—	
20. Nem adósegélyes 4 anya-egyházközségtől	138·—	
	Fedezet összesen 12434·15	

Kelt Sajóecseg, 1938. január 5.

Lőkös Sándor
dékán.

Közgyűlés a beterjesztett költségelőirányzatot jóváhagyja és elfogadja.

9. Az 1934. évben megalkotott különböző irányu egyházmegyei szabályrendeletek egyes meghatározásai a lefolyt évek alatt szükség-szerű változásnak voltak kitéve s így fontossá vált e változásoknak a szabályrendeletek szövegébe való beiktatása. Ezek a következők:

A szervezeti szabályzatban a 2. § 7-ik pontja gyanánt betoldandó: „Az egyházmegye területén két missziói körzet van, melynek gondozását missziói segédlelkészek látják el“. A *berentei* körzethez tartoznak: Berente közpottal Herbolyabánya, Mucsony, Szuhakálló, Kurittyán, Jákfalva. A *sajóvelezdi* körzethez: Sajóvelezd közpottal Sajómerese, Bóta, Uppony, Királd, Királdbánya, Sata, Csokva, Omány. I. énárdaróc, Csernely.

A 6. §-ban: az egyházmegye tisztviselői: esperes, e. m. gondnok, hat lelkészi, hat világi tanácsbíró, lelkészi főjegyző és jegyző, világi főjegyző és jegyző, két ügyész, egy pénztárnok (dékán), egy levéltárnok, egy missziói előadó.

A 8. §. E) pontban. „Két ügyész. L. az E t. I. tc. 103—104. §-át. Ezenkívül résztvesznek az esperes és e. m. gondnok által végzett váratlan egyházmegyei pénztárrovancsolásokban. Tagjai a számonkérő-és számvevőszéknek“;

az F) k) pontjában kimarad: „esperesi utalványozás alapján“;

az n) pontban: tagja „a lelkészi nyugdíjintézeti és segélyosztó bizottságoknak“.

A 10. §. A) harmadik bekezdésében a „tavaszi“ szó kimarad; a negyedik bekezdés szövege így módosul: „Tagjai esperes és e. m. gondnok, mint elnökök, két lelkészi-, két világi tanácsbíró, az e. m. pénztárnok és az ügyészek felváltva; jegyzője az ülésen résztvevő ügyész“.

Ugyan-e §. B) harmadik bekezdése („javaslattétel. . . “ stb.) az A) alá tartozik. A negyedik bekezdésben az ügyész szó elé „két“ teendő.

A közgyűlési szabályrendeletben az I. fejezet 1. §-a így módosul: „Az egyházmegye évenként egy rendes közgyűlést tart, ősszel. E közgyűlésnek az egyházkerületi közgyűlést lehetőleg három héttel meg kell előznie“;

a 4. §-a: „A közgyűlések helyét, — melyek közül az ősszel tartott rendes, mindig vándorgyűlés legyen — az elnökség állapítja meg“.

Az egyházmegyei tanácsról szóló szabályzatban az 5. §. o) pontjában e kitétel: „a közgyűlési szabályrendelet 32. §. 3. bekezdés a) pont“ után e szó teendő: „továbbá“.

Egyházmegyei közgyűlés e módosításokat elfogadja és e jegyzőkönyvi határozat által a fent jelzett helyekre iktatja.

10. A VKM. 62353/1937. VI. ü. o. sz. rendelete szabályozza a tanév közben az elemi népiskolák tanköteleseinek iskolaváltoztatását. E szerint tanév közben csak a lakóhely változtatása esetén iratható át

a gyermek más iskolába. Ez a változás községi eljárósági bizonyítvánnyal, vagy bejelentőlappal igazolandó s az illető iskola igazgatója, ha az elköltözést igazoltnak látja, elbocsátó-levelet köteles kiállítani, melynek tartalmaznia kell a tanköteles személyi adatait és az eltávozás okát; elköltözést. A gondviselő csak ez elbocsátó-levélnek birtokában irathatja be gyermekét más iskolába. Ugyanazon községben másjellegű iskolába is csak elbocsátó-levél birtokában léphet át az iskolaköteles.

E rendeletben foglaltak betartására közgyűlés az illetékesek figyelmét felhívja.

11. Az 1937. évi gondnoki számadásokra vonatkozóan *Veress Károly*, e. m. számvevő jelenti, hogy még több egyház nem adott igazoló jelentést, a számvevők által a gondnoki számadásokra tett kifogásokra és ezeknek a számadásaik még most sem ajánlhatók megerősítésre.

Közgyűlés felhívja a számvevőket, hogy az ilyen egyházak lelkészeit megegyeszer hívják fel az igazoló jelentésnek az őszi egyházmegyei közgyűlésig való megtételére feyelmi felelősség terhe alatt.

V.

Egyházmegyei tanácsülés.

Sajószentpéteren, 1938. augusztus 11-én.

Jelen vannak: *Lökös Sándor*, h. lelkészi elnök és *Zsóry György*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Tóth János*, h. esperes, *Dr. Komjáthy Aladár*, *Kovács Béla*, *Veress Károly*, *Bónis Atadár*, *Szathmáry Király Pál*, *Harsányi Géza*, tanácsstagok, *Dr. Kerényi Béla*, világi főjegyző, *Gööz Pál*, tanítóképviselő.

Egyházmegyei gondnok üdvözölve a tanács tagjait, — a határozatképességet megállapítja — s az ülést megnyitja.

1. A hegymegi ref. egyház tulajdonát képező 5370 □-öl területű szántójának bérbeadást megerősítő kérelme, mely szerint beterjeszti a presbiteri jegyzőkönyvet, földhaszonbérleti jegyzőkönyvek másolatát, annak igazolására, hogy a nevezett terület árverésen évi 974 kgr. búzáért *Szabó Lajos*, hegymegi lakosnak 6 évre bérbe adatott. A bérbeadás szabályszerűen történt.

Egyházmegyei tanács — mivel a presbiterium egyhangulag elfogadta és mert az egyház érdekeinek az elért bérlet megfelel, — a bérleti szerződést tudomásul veszi és egyházhatósági jóváhagyással záradékolja.

2. A sajóbabonyi egyház az 1936. évi július 23-án tartott egyházmegyei tanácsülés rendelkezésének megfelelőleg — a törvényes formák betartásával meghozott egyhangu presbiteri- és közgyűlési határozatainak csatolása mellett, — jóváhagyás végett beterjeszti adókulcs-változtatási tervzetét, amely csakis a lelkészi- és tanítói rozsjárandóság kulcsának megváltoztatására vonatkozik és nem érinti a hivek teherbíró képességével arányban álló lelkészi- és tanítói szolgálmányokat, valamint a mustpénzt és a fapénzt.

Az egyházmegyei tanács a sajóbabonyi egyháznak a lelkészi- és tanítói rozsjárandóság kulcsának megváltoztatása tárgyában — elismerésreméltó és példaadó egyakarattal — meghozott határozatait és módosított adókulcs

tervezetét jóváhagyja és záradékolni rendeli, erre vonatkozó határozatát pedig hivatalból az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

3 A sajóbábonyi egyház adókulesváltoztatási közgyűlési határozatában intézkedik a szénakaszálás, gyűjtés, hordás és favágás pénzbeli megváltása tárgyában is, olyformán, hogy ezentul e címen minden egyháztag fizet a lelkésznek és tanítónak fejenként és évenként 35 fillért, ezenkívül a még favágásra is kötelezett zsellér pedig külön még 30 fillért. A nem zsellér tehát fizet 35 fillért, a zsellér pedig 65 fillért. Az egyház kéri ezen határozatának a jóváhagyását is.

A párbér mennyiségének biztosítására, a fajárandóság beszállítására és a fa mindenkori folyóárának kivetésére, valamint az összes lelkészi- és tanítói fizetési tételeknek, terményeknek, szolgálmányváltásoknak, mint váltásoknak és fapénznek minden év október hó 1-ig a presbitérium által leendő beszédésére és az egyházi behivatalnokoknak való átszolgáltatására nézve, lelkész külön előterjesztéssel és kérelemmel fordul az egyházmegyei tanáchoz az új rend hatékonyabb biztosítása érdekében.

Az egyházmegyei tanács jóváhagyja a sajóbábonyi egyháznak a lelkészi és tanítói szénakaszálás, gyűjtés, hordás és favágás pénzbeli megváltása tárgyában hozott határozatát s utasítja a presbitériumot a lelkészi és tanítói párbérnek és fajárandóságnak, valamint a többi szolgálmányváltásoknak, mustváltásnak minden év október 1-ig leendő beszédésére és beszerzésére és az egyházi behivatalnokoknak való pontos és hiánytalan átszolgáltatására.

4. Az ózdi missziói egyház egyik gyülekezetében, Sajóvárkonyban református iskolát létesít. Ez iskola építésére vonatkozó vállalkozási szerződést terjeszti be az ózdi egyház vezetősége jóváhagyás végett.

A betérjesztett iratok a következő súlyos alaki hibákban szenvednek: 1. A vállalati szerződést elfogadó presbitéri gyűlésen a segédlelkész elnökölt, akinek ehhez az E. T. I. tc. 65. §-a értelmében nincs jog és hatásköre. Ily nagy anyagi felelősséget maga után vonó kérdésben annál kevésbé. 2. A szerződést elfogadó presbiterek neveinek felsorolásánál szintén ott szerepel az elnöklő segédlelkész neve, holott a segédlelkészek szavazati joggal nem bírnak. Az egyházmegyére felterjesztett kérvényt is a segédlelkész írta alá. 3. A versenytárgyalás lefolyása, illetőleg az arról felvett jegyzőkönyv nem volt betérjesztve

az építkezési bizottságnak s így semmi megnyugtató adat nem áll rendelkezésül arra nézve, hogyan történt a vállalatba adás. Ugyszintén nem vizsgálta felül a szerződést sem az építkezési bizottság.

Mindemez elemi előfeltételek hiányában és nagyfokú szabálytalanságok miatt a vállalati szerződést az e. m. tanács az egyház vezetőségének visszaadja és utasítja azt, hogy az ilyen fokozott anyagi felelősséget magában foglaló ügyet lelkiismeretesen s a törvényes rendelkezések pontos megtartásával intézzen el és úgy terjessze fel jóváhagyás végett.

5. Az alacskai egyház a folyó év január 10-én tartott e. m. tanácsülési határozat alapján engedélyt kapott második iskolája és tanítói lakása létesítésére, egy a községben kedvező vétel útján kínálkozott ház megvétele és átalakítása által. Erre a célra eddigelé rendelkezésére áll fedezetképen: 500 P államsegély, 500 P konventi közalapi segély, 1000 P engedélyezett kölcsön (mit a községtől fizetendő évi lakbérből fog törleszteni), összesen 6500 P. Ezzel szemben a szükséglet: 3700 P a ház és telekvétel s a most jóváhagyás végett benyújtott építkezési szerződés szerint, az átalakítási munkálatok 3300 P, összesen 7000 P. Fedezetlenül van még 500 P, melynek kiegyenlítését az 1000 P-re beadott közalapi segélynek második részlete remélt kiutalásából számítják, vagy régebbi adóhátrálékok befizetése és e célra való felhasználása által. Egyébként — a vállalkozóval történt megállapodás értelmében — a vállalati összegből 600 P-nek a kifizetésére egy évi haladékokat nyertek s így a fedezetlen összeg előteremtése nem fog nagyobb gondot okozni. Kérelmezik, hogy az államépítészeti hivatal által megejtett versenytárgyaláson odaitélt vállalkozóval ugyancsak az államépítészeti hivatal előtt kötött építkezési szerződés egyházhatóságilag is jóváhagyassék.

Egyházmegyei tanács az alacskai egyház második iskola és tanítói lakásnak a *Paár Alajos*, miskolci vállalkozóval kötött vállalati szerződését jóváhagyja s engedélyt ad az építkezés keresztülvitelére.

6. A szendrői egyház beterjeszti — jóváhagyás végett — a lelkészlak építkezési szerződését, melyet *Paár Alajos*, miskolci vállalkozóval kötött meg. A lelkészlak tervrajza, költségvetése az építkezési bizottság által átvizsgáltatott s jóváhagyást nyert. A szerződést az e. m. építkezési bizottság jogi szakértője, az e. m. ügyész készítette. A presbiteri megfelelő határozatok csatolva. Az építkezési kiadásokra a megfelelő fedezet megvan.

Egyházmegyei tanács a szendrői paróchia építési szerződését, melyet a presbitérium *Paár Alajos*, miskolci vállalkozóval kötött s a törvényes előírásoknak megfelel, jóváhagyja.

7. A szendrői egyház beterjeszti az *Angster József*, orgonaépítő céggel kötött építési szerződését. Az orgona már készen is van s azt szakértő felül is vizsgálta, megfelelőnek tartotta.

E. m. tanács a szerződést jóváhagyja.

8. *Sáfrány Dezső*, sajkókazai egyházttag és 14 társa megfellebbezik a sajkókazai egyház presbitériumának 1937. évi november hó 28-án tartott ülésében 2. sz. alatt hozott határozatát, melyben az 1937. évi október hó 7-én tartott egyházmegyei közgyűlés 27. sz. határozatával szemben, a presbitérium nem tartja szükségesnek a főgondnoki állás betöltését, mivel az egyháznak a jelenben t. b. főgondnoka van. Fellebbezők a „Herke“ alapnak az alapító-levél szerinti kezelése végett nélkülözhetetlennek tartják a főgondnoki tisztség tényleges betöltését, mivel a mostani helyzetben azt nem látják biztosítottnak.

Egyházmegyei tanács a fellebbezésnek helytadva a legszigorubban utasítja a sajkókazai egyház presbitériumát, hogy az egyházmegyei közgyűlés 1937. évi október hó 7-én hozott 27. sz. határozatának megfelelően, a tényleges főgondnoki állás betöltésére a szükséges intézkedéseket haladéktalanul tegye meg, annyival is inkább, mivel nem felekezetiünkhöz tartozó tiszteletbeli főgondnok a tényleges főgondnok jogait nem gyakorolhatja.

9. Ugy a rendkívüli közgyűlés, mint a tanácsülés jegyzőkönyvi pontjai hitelesíttetnek.

Lőkös Sándor
h. lelkési elnök.

Zsóry György
e. m. gondnok.

Tóth János
lelkési főjegyző.

Veress Károly
lelkési jegyző.

VI.

Egyházmegyei tanácsülés.

Miskolcon, 1938. szeptember 8-án.

Jelen vannak: *Hubay Mihály*, e. m. tanácsbíró, h. lelkészi elnök és *Zsóry Görgy* e. m. gondnok elnöklete alatt: *Tóth János*, *Kovács Béla*, *Veress Károly*, *Szathmáry Király Pál*, *Ragályi Miklós*, *Harsányi Géza* tanácsstagok.

E. m. gondnok üdvözli az egyházmegyei tanács tagjait, a határozatképességet megállapítja s az ülést megnyitja

1. Tárgyalatik *Lökös Sándor*, sajtóecsegi lelkésznek az E. T. IX. tc. 9. §. a) pontja alapján beterjesztett nyugdíjaztatása iránti kérvénye, mely az előirt okmányokkal fel van szerelve. Kérelmét azzal indokolja, hogy megromlott egészségi állapotára való tekintettel, betegeskedése miatt képtelen a további szolgálatra s ezt tisztí orvosi bizonyítvánnyal is igazolja.

Egyházmegyei tanács fájó érzésekkel veszi tudomásul az egyházmegyénknél is több tisztséget viselő és ugy lelkészi, mint más megbízatásaiban mindenkor a leglelkismeretesebb és legpontosabb munkát végző lelkész elhatározását. Sajnálattal állapítja meg, nemcsak az orvosi lelet, hanem személyes tapasztalatai alapján is, hogy *Lökös Sándor*, lelkész megromlott egészségi állapota miatt szolgálatát ellátni nem tudja s ezért nyugdíjazását közérdekből kívánatosnak tartja és azt javasolja.

2. A varbói egyház beterjeszti temploma renoválására presbiteri és közgyűlési határozatok alapján készített kivetési lajstromot két példányban, a kivetett összeg 3000 P, mely templomi székjog után van kivetve.

Egyházmegyei tanács a varbói egyháznak templomrenoválásra történt kivetését jóváhagyja.

VII.

A felsőborsodi Ref. Egyházmegye 1938. évi november hó 8-án Sajóvelezden tartott rendes közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE

Jelen vannak: *Lőkös Sándor*, h. lelkeszi elnök, majd *Tóth János*, beiktatott esperes és *Zsóry György*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Hubay Mihály*, *Gyülvésvi István*, *Szigethy Ferenc*, lelkeszi, *Dr. Ambrus István*, világi tanácsbírák.

Veress Károly, lelkeszi jegyző, *Dr. Kerényi Béla*, világi főjegyző, *Bodnár Zoltán*, világi jegyző, *Harsányi Géza* és *Dr. Csontos József*, ügyészek.

Almássy Bertalan, *Almássy Lajos*, *Bartha Gyula*, *Bálint János*, *Bencs Lajos*, *Berta István*, *Bodnár László*, *Cserháti Zoltán*, *Csiky, József*, *Felméry Albert*, *Fülöp Sándor*, *Horváth Imre*, *Igaz József*, *Keresztury József*, *Kocsis Béla*, *Kocsis Jenő*, *Kovács Béla*, *Kövér Pál*, *Kőrössy István*, *Kutas Imre*, *Lenkey Gyula*, *Máthé Elek*, *Mikula István*, *Molnár Béla*, *Molnár Pál*, *Osváth Zoltán*, *Pozsga József*, *Salamon Gyula*, *Sápy Dezső*, *Simon Ernő*, *Szabó Lajos*, *Szobonya Sándor*, *Tussay János*, *Varga Imre*, *Várady József*, lelkeszek.

Fehér Zoltán, *Ignác István*, *Józsa István*, *Kazay József*, *Marsalkó Bertalan*, *Orbán József*, *Soltész Kálmán*, *Soltész Pál*, *Szabó István*, *Urbán László*, *Varga Péter*, segédlelkészek.

Gööz Pál, *Urbán József*, tanítóképviselek.

Ezeken kívül az egyházmegye területéről több tanító, presbiter, a helybeli gyülekezet tagjai és sok vendég.

I: Esperes beiktatás.

A felvidéknek a 20 éves cseh rabság alól való felszabadítása idején történt a sajóvelezdi egyházban egyházmegyénk új esperesének beiktatása. Épen azon a napon, amikor a közeli Bánrévéről elindultak honvédeink, hogy végetvessenek a gömöri magyarság hosszú ideig tartó nehéz megpróbáltatásainak, melyeket az idegen elnyomók fajunk iránti féktelen

gyűléte miatt kellett elszenvedniök. A testvéreink szabadulása feletti öröm csak fokozta ünnepségünk bensőségét, melyen egyházmegyénk alkotó tagja-in és nagyszámu közönségén kívül megjelentek: *Farkas István*, püspök, *Farkas Elek*, abauji, *Hubay Kálmán*, gömöri esperesek, *Nádházy Bertalan*, alsóborsodi e. m. lelkészi főjegyző, *Dr. Szabó Zoltán*, sárospataki theol. akadémiai professor, *Egerházy Lajos*, ORJÓ igazgató, *Sáfrán Géza*, ny. altábornagy, továbbá a gömöri egyházmegye lelkészei közül többen s a vidék intelligenciája is tekintélyes számban.

Délelőtt 10 órakor a harangok hívó szavára az Ur házában gyülekezett össze a nagy közönség, hol a gyülekezeti éneklések (előének: 7. dics 1., 2. v.; fennálló: 1. dics. nagyének: 230. dics. 1., 2. v.) elhangzása után *Lőkös Sándor*, h. lelkészi elnök olvasott bibliát és mondott buzgó imádságot. A 230. dics. 4. versének eléneklése után *Zsóry Görgy*, e. m. gondnok a következő beszéddel nyitotta meg az ülést.

Nagytiszeletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Csodálatosak és kiszámíthatatlanok a végzet és isteni gondviselés utjai!

A kalendáriumi halottak napjára esett a magyar feltámadás első etappejának napja. A mai napon — amikor mi itt ünnepelni és tanácskozni jöttünk össze — honvédesapataink készen állanak, hogy a Rákóczy induló hangja mellett vonuljanak be a tőlünk 20 évvel ezelőtt orvul elszakított Kassára, II-ik Rákóczy Ferencz városába.

Nem tudok s nem is akarok szabadulni attól a felemelő érzéstől — s tudom, hogy velem együtt érzi ezt közgyűlésünknek minden tagja, minden résztvevője — hogy mikor minden magyar lélek a megdicsőülés hangján imádja a magyarok mindenható Istenét, — ne ezzel nyissam meg gyűlésünket — s mi is le ne boruljunk előtte s hálátelt szívvvel ne rebegjük el forró imádságunkat:

„Isten áldd meg a magyart!”

Nagy idők szülnék-e nagy embereket, vagy nagy emberek csinálják-e a nagy idöket, e felett nem meditálok; de az bizonyos, hogy én magyar szívemnek, magyar lelkemnek minden idegszálával, a kálvinista predestinációba vetett bizalommal hiszem és vallom, hogy mindentudó, mindenható, mindent előrelátó legfőbb valóságnak — az igazság Istenének — elhatározása volt és lesz az, hogy ő ad az emberiségnek szorongatott napokban megváltókat.

Mikor a közeli hetekben már-már vérbeborulni látszott a félvilág, — négy nagy nemzetnek négy nagy fia elhárította ezt a veszedelmet Európa egéről — Ezek közül is ki kell emelni az olaszok nagy miniszterelnökét, aki a magyar ügyre is ráterelte a többiek figyelmét. —

Keresték s megtalálták az utat a vérnélküli igazság győzelméhez jó szívvvel, emberszeretettel.

Kisérje őket ezért a népek millióinak áldása!

A nagy kataklizmában mi elhagyott árva magyarok is bekapcsolódtunk a rohanó eseményekbe.

Böles országláraink — kalandos vállalkozásba nem bocsátkozott előrelátása, komoly megfontoltsága, — a nemzetnek rövid idő alatt felkészült erejére támaszkodva, elérte azt, hogy közel egy millió magyarral szaporodott meg a visszakerült felvidékrésszel csonka országunk.

Fejezzük ki hódolatunkat ebből a fenséges alkalomból főméltóságú Kormányzó urunk előtt s hálás elismerésünket tolmácsoljuk *Imrédy Béla*, miniszterelnökünk, *Kánya Kálmán* és *Gróf Teleky Pál*, minisztereinknek azért az idegölő, hazafias, nagy sikeres munkáért, amit e nehéz napokban teljesítettek.

Áldozzunk egy áhítatos percet néma felállással e nagy napok emlékezetére!!

— — — — —

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! Távol volt tőlem, hogy napi politikát vigyek bele mai összejevetelünk tárgyába, de úgy érzem, hogy nem lettem volna méltó a magyar névre, — a magyar kálvinista egyház egyik szerény munkásának egyházmegyei gondnokságot betöltő tisztségére, — ha most ezekről a nagy eseményekről meg nem emlékeztem volna s ezeknek a nagy napoknak emléke a mi jegyzőkönyvünkben megörökítenül maradna

Mámoros lelkesültségünkben azonban egy percig se feledkezzünk meg arról, hogy még igen-igen sok több millió magyar testvérünk nyög idegen járom alatt!

A mi álmaink csak akkor valósulnak meg igazán, ha a régi nagy Magyarország feltámad s ezért ne szünjünk meg soha nemcsak álmodozni, hanem tünni, dolgozni érte, szóval cselekedetekkel.

Isten minket úgy segítjen, ahogy mi ezt akarjuk!!!

Mélyen tisztelt Egyházmegyei Közgyűlés! Egyházmegyénk a mai napon ismét egy határkőhöz ért el.

Egészségi állapotának leromlása miatt hivatalától megvált esperesünk érdemeit már két rendkívüli gyűlésünk ismerte el és méltatta, de most, mikor újból bucsut veszek tőle, csak a legmélyebb tisztelet s megbecsülés hangján emlékezhetem meg róla s ismerhetem el odaadó, fáradhatatlan, lelkes munkásságát — s kívánom neki, — hogy állítsa helyre a jó Isten megrongált egészségét.

Egyházmegyénk az új apostol személyének megválasztásával új vezetőt nyer, kinek működéséhez nagy bizalommal tekintünk.

Elég hosszú időköz telt el volt esperesünk megbetegedése óta; ez alatt az idő alatt részben esperessé megválasztott egyházmegyei főjegyzőnk, részben *Lőkös Sándor*, legidősebb papi tanácsbíránk látták el a nehéz, súlyosan terhes esperesi feladatokat olyan lelkes munkakészséggel, hogy ez az idő is különösebb zökkenő nélkül mult el felettünk.

Fogadják ezen önzetlenül teljesített munkájukért hálás köszönetemet s az egyházmegye elismerését.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! Sok munka vár még a mai napon reánk s épen ezért méltóztassanak megengedni, hogy csak röviden emlékezzen meg elnöki megnyitóm-ban az elmúlt évben történt s bennünket is közelről érintő néhány eseményről:

Országos zsinatunk, melyen személyesen is részt vettem, a reverzális kérdésben hozott új törvényt mult év december havában s az államfői szentesítés után már életbe is lépett.

A testvér alsözempléni egyházmegye új gondnokot s új esperest erősített be állásába. Mindkét ünnepélyen személyesen vettem részt egyházmegyénk képviselőjében, hogy az új gondnok, mint az új esperes méltó büszkeségei egyházi közéletünknek s egyik világi-, másik lelkészi gondnoka mindnyájunk személfényének, a sárospataki főiskolának.

Megjelentem az egyházmegye és kerület világi képviselőjében néhai *Makláró Károly*, tiszántuli püspök ur temetésén, kinek elmúltában nemesak a jó barátot, hanem a melegszívű embert s legnagyobb egyházkerületünk lelki vezérét is gyászolja egész egyetemes egyházunk.

A nagy elődök méltó utódjaként foglalja el a megüresedett püspöki széket *Dr. Révész Imre*. Egész egyházi élete, egyetemi tanári működése mindnyájunk előtt nyitott könyvként áll s személyes jó tulajdonságai mellett, mint kiváló egyháztörténésznek a neve az egész református világviszonylatban is ismert.

Szükebb egyházmegyénk két lélekemelő ünnepélynek volt lélekben gyönyörködő tanuja:

Bánhorvát kicsiny gyülekezete ünnepelte lelki pásztora 25 éves pásztorságának jubileumát, Ózdon a missziói egyház 50 éves fennállásának évfordulóját.

Ez a két eklézsia minden dicséretünkre érdemes.

Az ózdi missziói egyház örömnüepének örökre emlékeztetéssé tételül saját erejéből Sajóvárkony községben református elemi népiskolát épített és létesített. Ennek az elhatározásnak horderejét csak az méltányolhatja kellőleg, aki ismeri ebben a katolikus tengerben a nehézségeket, amivel ott a mi református népünknek küzdeni kell.

Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyűlés! Nem mulaszthatom el, hogy fel ne hívjam közgyűlésünk alkotó tagjainak figyelmét egy körülményre.

Régebb idő óta észlelem, hogy egyházmegyei közgyűléseinknek az egyházközségek által az I. tc. 107. § ának g) pontja alapján kiküldött alkotó tagjai elvértve kis számban jelennek meg gyűléseinken.

Megtörténik-e ezeknek rendes megválasztása?

Kérem az egyházlátogatást végző tanácsbíró urakat, hogy ezt szervezési szabályzatunk értelmében ellenőrizni, a lelkipásztor urakat pedig arra, hogy odahatni sziveskedjenek, hogy a képviselők különösebb okok nélkül ne maradjanak el a gyűlésekről.

Mint már többiben tettem, most sem mulasztom el mélyszéges aggodalmamat fejezni ki a bírósági ügyek nagy szaporodása felett.

Ezt semmiesetre sem tudhatom be a kálvinista öntudat emelkedésének, hanem inkább minősítem az összeférhetlenség lábrakapásának s épen ezért ezuton kérem fel lelkipásztor, tanító, gondnok s presbiter testvéreimet arra, hogy a netaláni vitás kérdéseket igyekezzenek békés uton otthon elintézni s fegyelmi eljárásokra okot nem szolgáltatni.

A mai ünnepélyes Közgyűlésünket megjelenésével megtisztelt püspök urunk Őméltóságát s kíséretét s a testvéregyházmegyék küldöttségeit külön is üdvözölve, közgyűlésünk alkotó tagjait, a tanácsbíró, tisztviselő, lelkész és tanító urakat, az egyházak világi képviselőit, kedves vendégeinket, az egész érdeklődő közönséget és a vendéglátó sajóvelezdi nemes és szent eklézsia minden rendű és rangu tagját kálvinista lelkem egész melegével köszöntve, mai napra összehívott rendes közgyűlésünket — nagytitiszteletű elnöktársam nevében is — megnyitom s munkánkra Isten áldását kérem.

Sajóvelezd, 1938. nov. 8.

Zsóry György
e. m. gondnok.

A mély gondolatokkal teljes nagyhatást keltő megnyitó beszédnek jegyzőkönyvükben egész terjedelmében való közlését közgyűlés elhatározta.

Az alkotó tagoknak számbavétele után *Veress Károly*, lelkészi jegyző ismertette az esperesválasztás alkalmával beadott szavazatok eredményét, mely szerint az érvényesnek talált 90 szavazat közül *Tóth János*, sajóvelezdi lelkész, egyházmegyei lelkészi főjegyzőre esett 51 szavazat s ennek alapján abszolút többséggel törvényesen megválasztott esperesnek tekinthető. Megválasztott esperest egy küldöttség a közgyűlésbe meghívja, hol az egyházmegye bizalmáért köszönetet mondva, kinyilatkoztatja, hogy az esperesi tisztséget elvállalja s a hivatalos esküt ünnepélyesen leteszi. Ennek megtörténte után *Zsóry György*, e. m. gondnok az alábbi beszéd kíséretében adta át a hivatalos esperesi pecsétet:

Nagytitiszteletű Esperes ur!

Az ajkairól most elhangzott esküvel történelmileg is nagy, a magyar életre sorsdöntő megpróbáltatásokkal teljes, de részben megvalósult reményekben gazdag időben foglalja el esperes ur széles hatáskörű, magas esperesi tisztségét.

Az első üdvözlés, mely ez alkalommal nagytitiszteletű Esperes urat részemről éri, nemcsak törvényes egyházi szabályaink alapján ered tőlem, hanem lelkem teljes erejéből és szívem egész melegéből is fakad

Felelősségteljes, nehéz szolgálat vár a nagytitiszteletű Urra, melynek teljesítése azonban mindig kedves és lélekiemelő kell, hogy legyen.

Hiszem, hogy az is lesz!

Fiatalos tettereje, bölcsessége, szellemi képességei, megnyugtatóan szolgálnak az egyházmegye egész közönségének arra nézve, hogy a reá váró feladatokat olyan lelkesedéssel, odaadással, fáradhatatlanul igyekeznek majd megoldani, aminőt a benne helyezett bizalom s a mi egyetemes egyházunk közérdeke megkíván.

Az a kézfogás, mellyel a nagytiszteletű urat egyházmegyénknek eljegyezzük, legyen megerősítője az összetartás, egyetértés, egymásrautaltság érzésének és egymás kölcsönös megbecsülésének; de legyen egyuttal összekötő kapocs is, melyet sem ellenségeskedés, vagy gyűlölködés, sem alacsony cselszövés, vagy jogosulatlan s felelőtlen bírálgatás meglazítani soha ne tudjon!!

Legyen a nagytiszteletű ur élete, gondolkozása, működése annak — a magyar életben annyira hiányzó egységnek — az istápolója, melyre talán sohase volt nagyobb szükség, mint épen a mai időkben!

Ez a nemzet most nagy lelki vajudáson megy keresztül.

Az átalakulás mindig bizonyos megrázkódtatásokkal jár s ha a népek politikai-, szellemi-, társadalmi-, de különösen lelki vezetői meg tudják találni azt az utat, azt az irányt, mely e megrázkódtatást nem engedi a korlátozatlan szélsőségekig elfajulni s a megújított világ Istenhez s a Krisztus által megtestesült keresztyén erkölcsökhöz nemcsak külsőleg, de szívből-lelékben visszatér, — hozsánát kiálthatunk ezen erkölcsök diadalának.

Szolgálja nagytiszteletű Uram, de szolgáltassa egyházmegyénk minden funkcionáriusával az ezen erkölcsök győzelmére irányuló törekvést!

Tartsa s tartassa meg egyházmegyénknek — felsőbb hatóságaink által is elismert — prestigeét azon a nívón, amelyre azt lelkes elődje nagy szeretettel, odaadással és fáradhatatlan munkával felemelte.

Legyen hitéhez hű kálvinistasága mellett előharcosa a felekezeti békének, mert ennek megbontása sirját ásná meg a feltámadni kezdő Nagy-Magyarország iránt táplált ábrándjaink megvalósulásának.

A magam részéről, amíg erőm, egészségem s körülményeim az egyházmegyei gondnoki tisztségem megtarthatását megengedi, c minőségemben is felajánlom nagytiszteletű Uram egyházépítő munkájához csekély erőmtől kitelő segédkezésemet

Mikor hivatalos hatalmának külső szimbólumát, az esperesi pecsétet nagytiszteletű Urnak átadom s ezzel esperesi tisztségébe végleg beerősítettnek kijelentem, arra kérem, hogy használja ezt a pecsétet erős kézzel, de az erős kéz munkáját is mindig a melegen érző szív és keresztyén szeretet irányítsa!!

Legyen Istennek tetsző s áldásos működése!

Sajóvelezd, 1938. november 8.

Zsóry György

e. m. gondnok.

Majd *Veress Károly*, lelkészi jegyző, a lelkészek és az egyházmegye tisztikara nevében üdvözölte az esperest, szeretetükről és segítő készségükről biztosította. Esperes az üdvözlésre válaszolva elkötelezi magát a szolgálatra s felajánlja lelki és testi képességeit.

A saióvelezdai ref. énekkar precizen előadott szép énekének elhangzása után, a szószékre ment fel az esperes és a II. Tim. 2+3. és 15. versei alapján szabott irányt annak a szolgálatnak, melyre elhivatott. Igehirdetés után buzgó imádságban kérte Isten segedelmét végzendő munkájához és áldást esdett a gyülekezetre,

Gyülekezeti ének és a Himnusz eléneklése után, *Farkas István*, püspök nagyhatású beszédben üdvözölte az új esperest és biztosította az egyházkerület szeretetéről és nemes törekvéseiben való támogatásáról. Az egyházkerület egyházmegyei élén álló esperesek nevében *Hubay Kálmán*, gömöri esperes köszöntötte és fogadta szeretettel az esperesi kar tagjai közé a legifjabb esperest. A sárospataki Alma Mater nevében *Dr. Szabó Zoltán*, theol. professzor, az ORLE és ORJÓ nevében *Egerházy Lajos*, a felsőborsodi református tanulóegyesület nevében *Gööz Pál*, elnök üdvözölték és kívántak áldást munkálkodására. Majd a saióvelezdai egyház presbitériuma és a gyülekezet, valamint az ifjúsági- és leányegyesületek köszöntötték új tisztségben szeretetlelkipásztorukat. Többen egyházi magasabb tisztséget viselő neves férfiaiunk és mások táviratban üdvözölték beiktatása alkalmából esperesünket, ki a szóbeli üdvözlésekért külön-külön adott válaszában mondott köszönetet.

II. Közgyűlés.

1. A felemelő beiktatási ünnepség befejezése után a beiktatott esperes elfoglalta helyét elnöktársa mellett és megtartotta a következő székfoglaló beszédét:

Nagytiszteletű és Moltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Mig mi itt összegyülekezve — ez ünnepélyes közgyűlésen — tanácskozzunk, honvédsapataink menetelnek olyan magyar tájak és városok felé, hol 20 év óta egy idegen népfaj volt az ur, Giskra, eseh rablóvezér utódai. Az a térkép, melyet pontosan 20 évvel ezelőtt álnok- és hazug kezek megrajzoltak, rövidlátó és elfogult államférfiak elfogadtak és szentesítettek, használhatatlanná vált. A legutóbbi kinos hetek feszült, idegölő vára-

kozása végül megoldódott s a magyar szívek 20 éves álmának egyrésze valóra vált. Ahhoz az igazsághoz, mely most érvényesült, nincs szükségünk hamis jelszavakra, hangos reklámra, otromba hazudozásokra, mint elleneink tették, a tőlünk elrabolt területekre a történelem, a vér, a faj jogán egyaránt jussunk van. Pár nap óta vonuló katonáink ütemes lépéseivel együtt dobog szívünk és vágyaink taktusát veri: vissza, mindent vissza, hol magyar anyák táplálják ezer éve csecsemőiket, hol dolgos magyar kezek nyomán terem a föld!!

Hogyan is volt az lehetséges, hogy — csak a közvetlen felettünk elterülő vidékről szólva — a gömöri traktus mokány magyarjai, kiknek az intellektuel elemei sem tudtak más nyelvet megtanulni, mint a gömöri dialektust, a lankás Balog völgye, a Rima, a Sajó mellett lakó kálvinista magyarok más népfajhoz, más országhoz tartozzanak?! Micsoda agyafurt ravasz agyak tudták kieszelni és erkölcstelen hazudozásaikkal elhíttetni a világgal, hogy ez így van jól és így igazságos?! Nagy lecke a történelemtől a magyar nemzet számára! Vajjon fog-e tanulni belőle: ettől függnék jövőendő századai.

Áldott-áldott legyen az isteni Gondviselés, hogy ezt is megérni engedte minekünk is, kik az összeomlás felett zokogtunk és a tűnő évek nyomán, reménységünk sokszor volt kialvóban. Ujjongó szívünk hálás érzései szállnak e helyről is magyar hazánk böles, higgadt kormányzója s ama nagyszerű államférfiaink felé, kik heroikus erőfeszítéssel, maguk megáldozásával végezték ez idegtépő mentést s a semmi eszközt tisztességtelennek nem tartó ellenfél fondorlataival szemben, az önfegyelemnek, a higgadtságának páratlan példáját nyújtották.

Azt hiszem mindenki természetesnek találja, hogy e történelmi napokban összehívott közgyűlésünkön legelső sorban is az elmondottakról emlékeztem meg. Hiszen a viszontlátás boldog kábulata már hetek óta rabul ejtett mindnyájunkat, kik e csonka hazában lakunk, hát még a református magyarságot, melynek minduntalan kell tapasztalnia — minden beképzelés nélkül, — hogy a magyarság magvát képezi. A református ember lelkében mindig viaskodás támad, ha felteszik előtte a kérdést: mi elsőbb neked, vallásod, vagy hazád?! Hogyne szökne hát fel most keblünkéből, mint gejzir a föld mélyéből a viszontlátás kitörő öröme!

Nekem most az lenne tisztemből folyó első kötelességem, hogy valamelyes programot nyujtsak. Ma nagyon kell

vigyáznia annak, ki ilyesmire vállalkozni merészel. Az élet ritmusa oly rohanó, az idők méhe annyira nem várt eseményeket rejt magában, hogy a legjobban megkonstruált program is száználmas kártyavárnak bizonyulhat. Az egymásra zuduló események új, meg új feladatok elé állítanak bennünket, melyek igen sokszor oly megoldást kívánnak, hol a gyorsaság a fontos és nem a tervhűség. Nem is merek hát erre vállalkozni. Méltóztassanak megengedni inkább azt, hogy szemlét tartva egyházi életünk munkamezői felett, főképen azokat a vezető gondolatokat tárjam fel, melyek nyomán elindulni szándékozom.

Mielőtt azonban ezt cselekedném, megállok pár pillanatra, hogy kiöntsem lelkem mély háláját. Van rá okom. Egyfelől az isteni kegyelem fénye és megtartó ereje ömlött rám, másfelől az emberek értékeitel tüntettet ki. Amaz alig három éve a halál árnyait üzte el tőlem, az elmulás felé haladó porsátorom építette meg és alkalmassá tett a további szolgálatra; emez lelkész- és presbitertestvéreim bizalmával ajándékozott meg, e diszes tisztség viselésére híván el.

Egyházunk lelki arca.

Ha mindezek után most már elindulunk a tervbevelt szemlére, egyházunk lelki arca az, mely mindeneke előtt figyelmet érdemel.

A legutolsó 20 év, mely most már történeti határokat kap kezdetén és végén, — a református anyaszentegyházban a tervek, megindulások, többirányú kezdeményezések — az alkotó pozitív munkára való felbuzdulás évei voltak. Nem vitathatunk el nagyszerű eredményeket, de nem tagadhatunk le mulasztásokat sem. A belmissziói munkáknak a lendülete, heve az utóbbi időben erősen alábbhagyott és korántsem érte el azt az eredményt, melyre kezdetben számítottunk. Épen abban az évtizedben, mikor a világ különböző államai, népfajai, ihletett vezéreiik fascináló hatására, nagy rapszódikus kitörésekre — az új eszméktől fütötten — hatalmas tömegmozdulásokra voltak képesek, — tehát fogékonyságot mutattak ilyesmi iránt, — a keresztyénség nem tudott az egyházban hasonló fellángolásokat, nekibuzdulásokat felidézni. Valami új lendületre, pünkösti tüzre lenne szükség, mely átizzasztaná, felhevítené a lelkeket, megkeserítené és bűnbánatra kényszerítene mindnyájunkat. Ebből csapna fel az új élet vágyának perzselő lángja, Minden olyan megmozdulásnak, mely a református keresztyénség elveivel összeegyeztethető és nem holmi szektás külöködés és nyavalygó

raritás, hiva vagyok, ha általa az egyházi élet elmélyül és megszépül, nevezzék azt evangélizációnak, oxfordizmusnak, vagy bárminek. Meg kell ragadnunk mindent, ami a régi ref. kegyesség, vallásosság ápolását és növelését, a templomlátogatást, urvaországok növekedését mozditja elő. E cél elérésére ismerjük fel és ne kicsinyeljük le a kis dolgok nagyságát. Így az imádkozás, a templomban való megjelenés apró formáságait. Csak-hogy egyet említsek ezek közül: sok helyen egészen kikopott a gyakorlatból a templomi bemenő és kimenő imádság elmondása; a közös imádságok alkalmával, mintha vásárban bámulnának, a kezüket sem teszik össze. A többi liturgikus cselekmények külsőségeihez is, nem is említve a belső elmélyülést, sok szó fér, miket mind meg kellene nemesíteni. Egy-két indítvány, melyet a belmissziói bizottság a jelen közgyűlés elé fog terjeszteni, tudatosan kívánja szolgálni azt a célt, hogy a belmissziói munkában igyekezzünk mennél komolyabb eredményeket elérni.

Idősebb lelkésztársaimat, kik egyszer-másszor talán ellenséggként állottak szemben a belmisszió által kívánt tevékenységgel és kihívásnak tekintették a korukkal járó kényelem ellen, arra kérem, hogy gondoljanak a páli tanításra: . . . „az életem sem drága, csakhogy elvégezhessem a futásomat“ . . . Az ifjabbakat pedig, hogy ne látszatra dolgozzanak, hanem tegyék munkájukat mindig mélyebbé és értékesebbé. És a legfontosabb: nem ringatózni abban, hogy minden rendjén van; ne elégedjünk meg fél és negyed eredményekkel, ne építsünk Potemkin falvakat ezzel a stereotip szóvirággal felfalazva: nálam mindennek ékesen és szép renddel folynak.

Gyermekpásztoráció, ifjusági munka.

Eddigi megjegyzéseim kétségtelenné teszik, hogy rendkívüli jelentőséget kell tulajdonítanunk a gyermek és ifjusági munkának. Különös, hogy a gyermekpásztoráció, mely annyira hálás, kedves, üdítő foglalkozás, még most is pólyát visel nálunk. Az ifjusági munkának már sok gondjai és tövisei vannak; nagy türelmet és kitartást igényel, de szerencsére már mindkettőhöz megfelelő segédkönyvek állnak rendelkezésül, ami jelentősen megkönnyíti a többfelől igénybe vett lekipásztori erőt és időt. Vezérgondolatunk legyen: akié az ifjuság, azé a jövő, aminek a fordítottja is ugyanolyan igazság, mint valahol olvastam: akié a jövő, azé az ifjuság, mert a jövő mindig maga az ifjuság.

Iskoláink.

Világos, hogy az egyháznak jelene és jövője kialakításában óriási szüksége van az iskolákra. A nélkülök való élet is lehetséges ugyan, de úgy, mint a karjaira béna emberé. Micsoda áldott egyház és nemzetnevelő munkának pompás műhelye az iskola! Szegénységünk elkeseredett perceiben pedig nem egyszer olyan luxusnak tartjuk, melytől szabadulni szeretnénk. Sokszor bánunk vele mostohán, amire nem egyszer maga az államhatalom szokta mutatni a példát, mely ha spórolni akar, az iskolákon és kulturintézményeken kezdi. Nagy baj, hogy nincs egységes és tervszerű iskolapolitikánk, amivel csak az a nagyobb baj vetekszik, hogy — az anyagi erők hiánya miatt — nem tudunk lépést tartani a korszerű követelmények nagyrészével. Amit egy egyházmegye területén tenni lehet, a magam részéről arra fogok törekedni, hogy tervszerű beosztással minden éven pótoljunk bizonyos hiányokat, ami egyuttal azt is jelenti, hogy nem hunyok szemet a tanügyi biz. üléseken elhangzott, — de megoldatlanul maradt — kifogások felett. Ha nem adhatunk egész kenyeret, nyujtsunk legalább egy karéjt, hogy ezáltal is nyilvánvaló legyen és áradjon belőle az iskoláink iránti szeretet.

Ha az iskola fontos, úgy annak tanítója is. Hitet teszek ama felfogásom felől, hogy fontosság tekintetében a lelkipásztor és tanító egyenrangú fél a gyülekezeti élet számára. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az egyházi fegyelem fokozataira nézve, ne legyen különbség közöttük. Mindnyájan hatalom alá vetettek vagyunk s az egyházfegyelem mindenkire kötelező. Épen azért helytelennek tartom, mikor tanítótestvéreim közül egyik-másik elnyomatásról, vagy lekicsinylésről beszél. E téves szemzőgből eredő kellemetlen szituációk idézik elő a legtöbb ellentétet lelkész és tanító közt, amiket elfajulásuk stádiumában viszont igen nehéz mindkét fél megnyugvására elintézni, különösen, ha a törvény teljes szigorát kell alkalmazni. Kerüljök el azért ezeket már a kezdet-kezdetén, mert rendesen csak a keserű emlékek maradnak meg utána.

Az iskolában végzett tanítói munka értékelésénél az szerintem a helyes elv, hogy kit-kit a neki adatott talentum figyelembevételével kell elbírálni. Mindenki nem lehet elsőrangú, kiváló pedagógus, de azért tisztában kell lennie azzal, hogy — mint egy hitvallásos iskola vezetőjének — mit- és mennyit kell — a gyengébb mérték szerint is — teljesítenie. Nem mondhatunk le arról a követelményről, hogy ősi zsoltárainkat

jól- és lelkesedéssel éneklő, templomszerető, áhitatosan imádkozni tudó gyermekereget neveljen elsősorban is és pedig kifogástalanul. Ez az alapfeltétel maga után vonja, hogy ennek elérése érdekében mindent kövessen el a tanító az iskolában és az iskolán kívül. Ne kívánjuk, hogy lelkészi teendőket végezzen, mint aminő a konfirmációi oktatás, ifj.-egylet vezetése stb., ellenben ahhoz ragaszkodnunk kell, hogy a gyermekektől a templombajarást megkövetelje, az ifjusági munkában a dal, énektanítása által részt vegyen és több mást, ami a vallás-erkölcsi nevelés elengedhetetlen kelléke és tartozéka a tanító részéről. Mert az a tanító, aki mindezeket mellékesnek és mellőzhetőnek tartja, épen olyan hasznavethetetlen munkása egyházunknak, mint az a lelkipásztor, ki mindezeket elnézi és gondoskodása tárgyát nem képezi.

Anyagi ügyeink. Adózás.

Ha egyházaink pénzes ládáját készülünk meg szemlélni, úgy álljunk meg egy pillanatra és tegyük fel egy a legoptimistábbban látó szemüvegünket, mert az is kevés lesz ahhoz, hogy sötéten látásunk enyhítse. Egyes, az egyházi élet pénzforrását jelentő intézményeinknél, már azok csődjéről beszélhetünk. Nem az a baj, hogy szegények vagyunk. Hiszen a magyar ref. anyaszentegyház bölesője nem volt soha selyemmel, bársonnyal bélelve, fejealja, 400 év alatt igen sokszor a Jákob bételi köve volt, mégis angyalálmai tudtak lenni és magasba törő reménységei, melyeket meg is tudott valósítani. De most hovatovább válságok felé sodródunk s többek közt az a kép, mely az egyházi adózás terén elénk tárul, kétségbeejtő. A legjobb elméket megrendíti és választ keresésére készíti az a kérdés: lehet-e ref. egyháztag az az egyén, aki évek óta fittyet hány minden adókitetésre s nem törődik azzal, hogy miből él egyháza, miből fizeti lelkészét és tanítóját. A párbér szó gyűlöletes annak is, aki fizeti, de még jobban annak, akinek fizetik. Ilyenkor ősz táján nemcsak a falevelek hullanak, hanem az esperesi posta is tele van gyülekezeteink sárgult levelével: az egyházi adóhátrálékosok kimutatásával, végrehajtás végett. Ez az eszköz meg olyan, mint egy avult mordály, amit nehéz elsütetni s ha végre sikerül, az a veszély fenyeget, hogy a kezelőjét is megsebzí.

Leht-e azt sokáig nagy veszélyek következménye nélkülűtűrni, hogy a díjlevél tételeit Csáki számlájának tekintse a legtöbb gyülekezet, amelynek hol egyik, hol másik sarkából

rángatnak ki egy-egy kötélrevalót?! Lehetséges-e az, hogy a lelkész és tanító, ha meg akar élni, ruházkodni, családját fenntartani, gyermekét neveltetni, akkor előbb kiszgazdának kell lenni, a párbére után szaladgáló, azt beszédő exekutornak kell lenni?! Csak aki átéli mindezeket, tudja azt, hogy ezek miatt a kölcsönösen kialakult titkos ellenszenvék milyen mérges atmoszférája termelődik ki, melytől jöhet aztán belmissziói, pásztori türelem és prudencia, tanítói nagyszerű pedagógiai felkészültség; a templomok üresek, a tekintetek ellenségesek, a lekicsinylés kölcsönös, szóval a helyzet gyötrelmes.

De ezzel még nem mondtunk el mindent, nem festettünk fel minden szint a képre. A belhivatalnok földből is él. A magyar gazdasági viszonyok próbára teszik a gazdát, egész embert kívánnak; ez a föld kényes gyermek, gondozni kell. Most már mi a fontosabb: a hivatás, vagy a megélhetés? Ha szembe kerül a kettő, ez pedig minduntalan előfordul; csoda-e, ha a kenyérgond győz, a leglelkibb embernél is?

Nem, ezek nem sokáig mehetnek így . . . Számot kell vetni a magyar református anyaszentegyháznak sürgősen önmagával és nem csupán a lelki élet postulatumait állapítania meg abban az irányban, hogy mik a tennivalói egy virágzó egyházi élet megteremtésében, hanem a vezetőket, a szolgálatot végzőket mentesítenie kell az őket destruáló, elgyengítő anyagi gondoktól.

Hiszen történtek is már pénzügyi kérdésekben kezdeményezések régebb idő óta. Ujabban egy szervünk is létesült az ORJÓ égisze alatt, mely nagyon könnyen lehetne egy egységesen elgondolt pénzügyi politika alapja és kiinduló pontja, ha nagyobb megértésre találna. Megpendítették egy orsz. központi pénztár eszméjét, javaslatok tömege viaskodik a párbérekérdés és a fizetések megoldása körül. Ez utóbbi felett jómagam is sokat töprengék s ennek eredményeképpen nálam is megszületett egy terv, melynek rövid vázlatát — ha untatom is vele az igen tisztelt közgyűlést, — közlöm is. Tudatosan épen most, mert sokfelől összesereglettek, hallják. Elgondolásom ez: az összes javadalmi földek eladandók. A bejött összeg központilag kezeltetnék úgy, hogy feléből egy nagy református bank alapítandó, a másik felén 500 holdas birtokok vásárlandók, melyeken házi kezelés folyik. A földvétel állami szankciót is nyerne. Mindkét pénzforrás kiváló szakemberek és nem lelkészi jellegű vezérférfiak irányítása alatt állana. Itt nyilván nagyszerű tér világi szakembereink számára, segítségül lenni Isten pénzügyei-

nek fejlesztésében. Minden egyház lelkésze és tanítója olyan arányban részesülne a közpénztárból, amennyi a befektetett javadalmi földének a megállapított hozama.

Lehet, hogy naiv elgondolás, lehet, hogy már más is kitalálta, bár még ilyesmimegoldásról nem halottam, de — hitem szerint — az ilyen egységesített és jövedelmezőbbben beállítható pénz és gazdasági közösség nemcsak a belhivatalnokok számára volna rendkívüli előnyös, hanem még más célok számára is felhasználható lenne. A párbért meg teljesen át kellene adni az állami adózás tételei közé, bizonyosan szívesen fizetne minden javadalmas bizonyos percentet utána kezelési költség címén.

De nem a tervek, hanem a tettek volnának már fontosak! Mentést, mert sülyed a hajó! Várunk egy magyar református Mussolinit, ki egyházi adózásunk szikes pontini mocsarai helyén egy bőtermő és áldásthozó tájat teremt. Sok ezrek hálája kísérné emlékét!

A világi elem.

Egyházalkotmányunk egyik tartó pillére s annak számottevő tényezője a világi elem. Ebben a tekintetben egyházmegyénk szerencsés helyzetben van. Kiváló egyházmegyei gondnokunk Őméltósága, kipróbált hűségű, buzgó hitű mély vallásos meggyőződésű egyéniség, ki munkaerejét és energiáját maradék nélkül bocsátja immár évtizedek óta egyházmegyénk szolgálatára s világos, tisztalátásával minduntalan hozzájárul kényes- és nehéz ügyek szerencsés megoldásához.

Abban a reményben vagyok, hogy ezek a nagy egyéni értékek továbbra is rendelkezésünkre fognak állani és különösen igénytelen személyem számára tanácsa kalács, böles meglátásai hasznos erőforrások lesznek. Világi tanácsbíráink a magyar föld áldott, kálvinista humuszából kinőtt és kitermelődött értékek, kik tudatában vannak egyházuk iránti kötelességüknek. Ugyanezt mondhatom a tisztviselői kar világi tagjairól is, ezeken felül szaktudás, ügyszeretet, szolgálatkészség az, amit eddig is részükről tapasztalni szerencsém volt. Most, hogy eddigi egyházmegyei szolgálataim megfigyeléseképen számbaveszem mindezeket, csak büszkeséggel tölt el annak tudata, hogy legközvetlenebb munkatársaimul birhatom őket. értékes csoportjukat szerencsésen egészíti ki a hasonló minőségben előlülő lelkészi tanácsbíró és tisztviselő testvéreim, kiknek rátermettsége, pásztori böleseségük, tudásuk az eddig is végzett közös munkában

mindig nagyrabecsült volt előttem. Egy pillanatig sem kételkedem abban, hogy minden jószándékomban, építő munkában mellettem állva és támogatva, megsokszorozzák gyarló erőmet.

Közigazgatás. Biráskodás.

Személyükkel való foglalkozás hidként visz át az egyházi közigazgatás területére. Többször felmerült már ellene a vád, hogy drága és rossz. Nem tudnám pontosan megállapítani, mennyi igaz e vádból; mi, akik benne vagyunk, nem látjuk-e meg a fától az erdőt, vagy a kívülállóknak a helyzet nem ismerése adja a kritikát. Felesleges, luxus szerveink nincsenek, azonban kétségtelen, hogy egyik-másik intézményében, mint a különböző ellenőrző látogatások (egyházi és iskolai), vagyongazdálkodás, többirányú reformra szorulna.

Nagymértékben megszorodtak az utóbbi időben bírósági ügyeink. Egyesek talán a vezetők hibájául is fel szokták róni. De az is bizonyos, hogy a bírósági ügyeket nem az egyházmegye elnöksége és tanácsbírái termelik, hanem az élet. Olyanok azok, mint a nagy szálfá erdők mélyén a gombák. A fák nem tehetnek róla, hogy a szél a tövükhöz sodorta a finom spórákat. Benne van ez ma a levegőben; a demokrácia taplós kinövései; termeli őket a jogok és kötelességek felismerése közt lévő aránytalanság, a „majd megmutatom én“ üres nyakasság. Megvallom, igen boldogak lennénk, ha most esperesi tisztségembe lépésekor néhány régóta huzódó s tengeri kigyóvá nőtt ügy szereplői közkegyelemben részesülnének, oly formában, hogy egymásnak kölcsönösen megbocsátanak.

A lelkeszi munka értékelése.

Még szeretnék valamit elmondani. Azokról, akiktől a megbízást kaptam s akiknek végzett munkámért felelősséggel tartozom: lelkipásztor testvéreimről és a gyülekezetekről.

Lelkésztestvéreim értékét és pásztori tevékenységét nem a mai divatos faluszemlélet sokszor ferde irányelvei szerint gondolom megállapítani. Téves és igazságtalanul egyoldalú beállítás rabjai azok, kik pl. úgy gondolják, hogy nincs rossz gyülekezet, csak rossz pap. Korrigáljuk meg az ilyen tételt, legalább is ilyformán: rossz pap is van, de rossz gyülekezet is. A falusi kálvinista lelkipásztor nagyon küzdelmes sorsú és sokszor magára hagyatott, minden segítő és oltalmazó nélkül. Nem egyszer épen az értékes vonásai: jellemzilárdsága, gerincesége, nem alkuvó becsületessége keverik bajba és teszik nép-

szerütlenné. Csalódásai kifárasztják, árvasága elcsüggeszti, a szükös kenyérért való csatái elfásítják. Tudom: nem lenne szabad. De ne ítélje senki keményen, míg nem ismeri sorsát. Inkább legyenek szószólói, mint kődobói. Ugy érzem, ez lesz tisztemben is egyik fontos feladatomban azok iránt, akikkel együtt élek, küzdök, örülök és szenvedek. De ha a törvény és lelki ismeretem által előírt kötelességeim teljesítése közben netalán olykor konfliktus keletkeznék közöttünk, anyaszentegyházam érdeke és hivatalos esküm fognak számomra irányt szabni a cselekvésben.

Magyar hazámnak, fajtámnak, népemnek szerelmese vagyok és harcosa a falu szociális, kulturális jólétének. De nem jelszavak és divat szerint. Sokszor vagyok nekibusult népünk hibái miatt, melyek akadályozzák egy magasabbrendű élet kialakulásában, mikor pedig annyira akarnánk igazi javát. És elkeseredett a felett, ha látom, hogy felülről olykor milyen balkézzel nyulnak szociális és gazdasági bajaik orvoslásához. Talán a most mondottak a legjobb ismérvei annak, hogy mennyi odaadással fogok törekedni hűveinknek akár magán, akár gyülekezeti közösségében előforduló ügyes-bajos dolgai igazságos és higgadt megoldását elősegíteni. Nép kell nekünk, mely jár az evangélium világosságában, de ez a világosság őt ne kérkedővé, elbizakodottabbá tegye, hanem alázatosabbá és önmegismerőbbé! Ez a magyar jövődönnek is egyik útja.

Most már befejezem. Bocsánatát kérem a mélyen tisztelt közgyűlésnek, ha talán hosszadalmas voltam. De úgy gondoltam, jó, ha ismerjük egymás szándékát. Ezután már kevesebbet beszélhetek, mert a cselekvések, tettek ideje következik. Bárcsak úgy futhatnék, mint nem bizonytalanra. És növekedhetnék mindnyájan abban, aki a fő, az Ur Jézus Krisztusban.

Adjon nekem ehhez kegyelmet, segédelmet, a szolgák Ura és emberi támogatást, megértést egyházmegyénk testvéri közössége!

Közgyűlés a nagy figyelemmel hallgatott és helyesléssel fogadott, gyakorlati elgondolásokban gazdag esperesi székfoglaló beszédet egész terjedelmében jegyzőkönyvünkben megőrökíti.

2. Olvassatik *Szentmártony Dániel*, lemondott esperes levele, melyben köszönetet mond az egyházmegyei közgyűlésnek azért a megtisztelő bizalmáért, hogy őt, ki megromlott egészségi állapota miatt tisztességétől

megválni kényszerült, egyhangulag az egyházmegye örökös tiszteletbeli esperesévé választotta.

Közgyűlés volt esperesünk köszönő levelét tudomásul veszi.

3. *Lőkös Sándor*, sajtóecsegi lelkész egészségi és családi okokra való hivatkozással egyházmegyénknél 19 éven át viselt tanácsbírói, valamint dékáni, lelkészi nyugdíjintézeti és közalapi pénzkezelői tisztségéről lemond. Kéri megmásíthatatlan elhatározásának elfogadását s egyben köszönetet mond az egyházmegye vezetőségének és alkotó tagjainak a vele szemben tanúsított bizalomért és hivatalos működésével nyújtott támogatásáért és elismeréséért.

Egyházmegyei közgyűlésünk mély megilletődéssel hallja *Lőkös Sándor*, legidősebb lelkészi tanácsbiránk lemondó nyilatkozatát. A hü és lelkiismeretes férfiú távozó szándéka fájó érzésekkel tölti el egyházmegyénk tagjainak szívét, mert a több megbízatásban is, a kötelességteljesítés és a legteljesebb pontosság megtestesítője volt közöttünk, de ismerve azokat az okokat, melyek őt bizonyára hosszabb vívódás után elhatározására birták, kénytelen meghajolni elhatározása előtt és lemondását elfogadja azzal, hogy pénzkezelői tisztséget az évvégi elszámolásig tartsa meg, hogy megválasztott utóda akkor vegye át a pénztárat.

További életére Isten áldó kegyelmét kéri. Érdemeinek elismeréseül pedig tiszteletbeli esperessé választja.

4. A *Lőkös Sándor* lemondásával megüresedett dékáni, lelkészi nyugdíjintézeti és közalapi pénzkezelői állásra

közgyűlés egyhangulag *Kőrössy István*, boldvai lelkészt választja meg.

5. Mivel a *Tóth János* esperessé történt megválasztása folytán az egyházmegyei lelkészi főjegyzői tisztség megüresedett,

egyházmegyei közgyűlés e tisztség betöltésére szavazást rendel el. A szavazatok beadási határidejét f. évi december 1-ben állapítja meg.

6. A *Lőkös Sándor* lemondásával megüresedett lelkészi tanácsbírói tisztségre

közgyűlés szintén szavazást rendel el, ugyancsak f. évi december 1-i határidővel.

7. Esperes előterjeszti, hogy mivel az egyházmegyében folytonosan halmozódnak az olyan ügyek, melyeknek elintézésénél az egyházmegyei hatóság igénybevétele szükséges s az eljárásoknál többször kevésnek bizonyul az egyházmegyei tanácsbírói kar mai száma célszerű lenne, hogy úgy a lelkészi, mint a világi tanácsbírák száma 1-1-el felemeltessék.

Egyházmegyei közgyűlés az előterjesztés alapján kimondja, hogy úgy a lelkészi, mint a világi tanácsbírák számát 6-ról 7-re emell fel s e határozatát jóváhagyás végett a legközelebbi egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti.

8. A f. évi őszi egyházkerületi közgyűlésre az egyházmegye képviselőjében, elnökségen kívül

közgyűlés lelkészi részről: *Gyűlvézi István, Szigethy Ferenc és Veress Károlyt*, világi részről: *Bónis Aladár, Szepessy Gyula és Dr. Ambrus Istvánt* küldi ki.

9. *Péter József*, sárospatakon végzett segédlelkész kéri egyházmegyénkbe való bekebelezését.

Egyházmegyei közgyűlés *Péter József*, segédlelkészt be-
terjesztett okmányai alapján egyházmegyénkbe bekebelezi.

10. A ládbesenyői egyház beerősítés végett beterjeszti *Kóta Lajos*,
s. tanító megválasztására vonatkozó jegyzőkönyvet és díjlevél másolatokat.

Egyházmegyei közgyűlés *Kóta Lajos*, tanitót ládbe-
senyői állásába beerősíti és tőle a hivatalos esküt kiveszi.

11. Az egyházmegyei tanácsot az 1939-ik évre

közgyűlés a következőleg alakítja meg: *Tóth János*, espe-
res, *Zsóry György*, e. m. gondnok elnökök Lelkészi részről:
Hubay Mihály, Dr. Komjáthy Aladár, Gyűlvézi István,
Bálint János, Sápó Dezső, Veress Károly, lelkészi jegyző.
Világi részről: *Szepessy Gyula, Dr. Ambrus István, Horváth*
Elemér, Osváth Lajos, Harsányi Géza és Gööz Pál,
tanítóképviseelő.

12. A lelkészjelölő bizottságba

közgyűlés *Tóth János*, esperes elnöklete alatt, lelkészi ren-
des taggá: *Hubay Mihályt*, világi rendes taggá: *Bónis*

Aladárt, lelkeszi póttaggá: *Dr. Komjáthy Aladárt*, világi póttaggá: *Ragályi Miklóst* választja meg. A bizottság jegyzője: *Veress Károly*, lelkeszi jegyző.

13. Olvastatott az egyházmegye missziói bizottságának 1938. okt. 18-án, Miskolcon tartott gyűléséről szóló jegyzőkönyve.

Jelen voltak: *Tóth János*, h. esperes, *Zsóry György*, gondnok, elnökök, *Gyűlésvé István*, *Dr. Komjáthy Aladár*, bizottsági tagok, *Kövér Pál*, missziói előadó.

Tóth János, h. esperes szívesen üdvözlőlvén a megjelenteket, a missziói előadót felkéri imádkozásra és jelentésének előterjesztésére. Az egyházmegye 1937/38. évi missziói életét feltáró missziói jelentést a bizottság részletesen megtárgyalta, a javaslatokkal együtt elfogadva, az egyházmegyei közgyűléshez felterjeszteni határozta. A javaslatokhoz hozzáfűzi, hogy: a bűnbánatheti esti istentiszteletek sikeres keresztlvittele érdekében azon egyházközségek, melyekben villany nincs, feltétlenül szerezzenek be petróleum gázizzó lámpákat; az október 31-i reformációi emléknapon igehirdetéses istentisztelet és ünnepély tartassék mindenütt; a missziói munka ellenőrzése céljából az egyházlátogatók minden egyházközségben foglalkozzanak a vasárnapi bibliaiskolás növendékekkel, a mindkét nembeli ifjusági egyesület tagjaival összefüzetel formájában.

14. Olvastatott az 1937/38. évi következő missziói előadói jelentés:

Ezekben a történelmi napokban, mikor bizó reménység tölti el a szívünket, hogy a hazugság sátáni fellegén áttör az isteni igazság napja, jó reá gondolnunk a missziói munka nemzetépítő fontosságára. Ezt a célt pedig a misszió úgy szolgálja, hogy az egyháztól és annak fejtől az Ur Jézus Krisztustól elhidegedett és elidegenedett tagokat élő, munkás tagokká igyekszik átformálni s így olyan keresztyén jellemeket kialakítani, melyek a nemzet életének, diadalmas, boldog jövődjének tartó filléreivé lesznek. Mivel pedig a misszió Ura emberi eszközöket használ fel a lelkek chrisztianizálásának megvalósítása érdekében, így súlyos felelősség hármlik a munkára hivatott seregére. Lásuk, hogy nehéz és gyönyörűséges tisztükben miként forgolódtak az erre elsősorban Isten és emberek által elkötelezett hivatalosak.

Egyházmegyénk gyülekezeteinek 1937/38. évi missziói életéről a következőkben vagyok bátor jelentésemet előterjeszteni.

1. *Gyermekgondozás*. Örvendetesen fejlődő képet mutat. A beküldött jelentések szerint 3797 volt a 6—12 éves iskolaköteles gyermekek száma, kik minden egyházközségben rendszeresen

részt vettek a felnőttek istentiszteletén. Külön gyermekistentisztelet volt 23 anya-, 2 leány e.-ben és 3 szórványban. Ezek jórésze — fájdalom — csak néhány alkalmi istentiszteletből állott. Kivánatos, hogy rendszeressé (legalább havonta egyszerivé) váljon. Bibliai iskola volt 40 anya-, 1 fiók e.-ben, 7 szórványban 2260 gyermek részére. 73 vezető 59 csoportban foglalkozott velük. Csoportvezetőket 14 e.-ben készítettek elő a lelkipásztorok. Újból figyelmeztetem őket, hogy csak ott lehet szó előkészítésről, ahol több csoport van vagy nem a lelkész, lévita tanító a vasárnapi bibliai iskola vezető, de semmiesetre sem ott, ahol a lelkész az egyedüli vezető. A bibliai iskolákat néhol egész iskolai éven, másutt ősztől tavaszig tartották általában az iskolában, néhol a templomban, többnyire hétköznapon. Kevés kivételtől eltekintve a „Belmissziói Utmutató“-ban és az „Igazság és Élet“-ben közölt anyagot tárgyalták. 10 egyházköztségben rendszeresen adakoztak a gyermekek az árvák és a külmisszió javára. Ennek összege 192'80 P. Egy gyermekre 19 f. esik. 22 anya- és 1 fiók e.-ben látogatták a vezetők a gyermekeket. Ugyanennyiben rendeztek velük és részükre ünnepélyt.

Segélyezték őket ruhával, cipővel Nekézsenyben (20-at), Nagyvisnyón (12-öt), Abodon (2-öt); segélyt kaptak még Ózdon, Felsőnyáradon, Szilvásváradon; tankönyvet Lakon. A ruhátlanok felruházásával, a szorgalmasok ünnepélyeken, előadásokon szerepeltetésével, kis képek osztogatásával a szülők figyelmeztetésével, látogatással, alapos felkészüléssel, illusztráló történetekkel próbálták megkedveltetni az elmaradozókkal a bibliai iskolát.

2. Az *ifjúsági munka* is biztató. 2170 a 12—21 éves fiuk száma, kik közül az isnétlő iskolásokat a konfirmációi előkészítésen, vallásórán s az utóbbival kapcsolatos bibliaórán, ifjúsági istentiszteleten, konfirmáltak együletében, a nagyobb fiukkal együtt, 9 helyen önállóan végzett serdülő munka keretében gondozták. 35 helyről jelentenek ifjúsági bibliakört, melyeken egy alkalommal 675-en vettek részt. Külön bibliakör csak 3 helyen lehet, mert a beirt 32 ifjúsági egyesületben (896 taggal) is folyni kell bibliai eszimecserének, persze nem az egyháztagok jogairól, kötelességeiről, műveltségről, irodalomról, mint egyik jelentés mondja. Nyári vasárnapokon az ifjúsági egyesületek munkája általában a délutáni templomi bentmarasztáskor (27 anya- és 1 leány e.-ben gyakorolják még) folyó bibliatanulmányozásra szorítkozik és ősztől tavaszig történik a K. I. E. programja szerint heti 1 vagy 2, esetleg több estén is. Az ifjúság

részére (32 anya- és 1 leány e.-ben) gazdag tartalmu, sok irányu ismeretterjesztő előadás hangzott el bibliai, egyház-, nemzet-, világtörténeti, valláserkölesi, hazafias, lélektani, szépirodalmi, gazdasági, egészségügyi, fajvédelmi témákról. Az ifjúsági egyesületi munka anyagának kérdése már megoldottnak tekinthető a kedvelt „Belmissziói Utmutató“ révén, nem úgy a helyiségé. Hiszen 1 evangelizáló-, 1 egyesületi; 1–2 levante otthontól eltekintve a nagyon is igénybe vett iskolában folyik ez az egyház és nemzetépítő munka. Ifjúsági otthont vagy kulturházat minden gyülekezetbe! Ez legyen a jelszavunk: imádságot és fáradtságot nem sajnáló törekvésünk a megvalósulás állapotáig. A másik cél a központhoz csatlakozás! Egységben az erő s nekünk még csak 2 csatlakozott egyesületünk van.

Ifjúságunknak határozott evangéliumi- és hitvallásos szellemben nevelésére törekedtünk. A bibliai eszmecseréken — hitvallásaink tanulmányozásán kívül — ezt a célt szolgálták az áldásos hatású dédesi és sajkókazinci ifjúsági- és leányegyesületi konferenciáink is, melyeken 21 helyről 282 fiu és 330 leány jelent meg. E konferenciákon kifejtett ébresztő- és építő munkájukért illesse teljes elismerés *Victor Erzsébet, Kovács Péter* és *Tamás Ferenc*, országos titkárokat. Megemlítem, hogy egyházmegyénk ifjúsága szép számmal vett részt a miskolci, diósgyőri konferencián is. Házi ipari tanfolyam volt 1 helyen. Sok gyülekezetben az egyházi munkában is foglalkoztatták az ifjúságot énekarban, szavalatokkal, szindarabokkal.

3. A *leánymunka* is jó reménységre jogosít. Az ifjúsági munkával kapcsolatosan mondottak alkalmazhatók — mutatis mutandis — a leányokéra is. 1915 a 12–21 éves leányok száma. 9 e.-ben folyt serdülő munka. A serdülőket és nagyobb leányokat a bibliai eszmecserén erkölcsi nevelésen stb.-in kívül beteglátogatás, kézimunkázás, vándorkosár készítés útján gondozták. 32 anya- s 1 leányegyházban volt bibliakör. Ezekben is használták a „Belmissziói Utmutató“-t. Megbeszélték a nők szociális problémáit, a ref. leány jellemét stb. 842-en vettek részt a bibliakörökben egy alkalommal. 36 egyesület van 1011 taggal. A bibliakörök itt is főleg ezek kebelében működtek. 31 anya- s 1 leánye.-ben hangzottak el ismeretterjesztő előadások, nagyjából az ifjakéhoz hasonló tárgykörből, ezenkívül a szeretetszövetségi, diakonissza munka, a Biblia, egyház és magyar nemzeti történelem nagyasszonyainak ismertetésére

is sort keritettek. A már említett konferenciákon megjelentek, Házi ipari (varró) tanfolyamon 2 helyen részt vettek. Leányotthon 2 helyen volt. 1 egyesület csatlakozott. Az egyházi munkában a leányokat is foglalkoztatták, úgy mint a fiukat, de a templomtakarításban, adománygyűjtésben is.

4. *Felnőttek közötti munka.* Ha a jelentések nem tartalmaznak téves adatokat, úgy ez is határozott fejlődést mutat. 16 anya-, 3 leány- és 1 fióke.-ből jelentenek bibliáórát 181 fi, 326 nő résztvevővel. Itt is hangsúlyozni kívánom, hogy ne zavarják össze a felnőttek bibliáóját a fiúk és leányokéval. Hiszen azok feltüntetésére saját rovatok vannak. Volt külön a presbiterek és külön az asszonyok részére 2—2 helyen bibliáóra. Emelkedett a házi istentiszteletek száma is (15 anyae.-ben, 3 szórványban, köztük 5 anyae.-ben és 2 szórványban rendszeresen tartva). Vetítettképes előadást (főleg vallásos tárgyról) 7 helyen tartottak. örvendetesen szaporodott a bűnbánatheti istentiszteletek száma is. Csaknem mindenütt bevezették már. Kívánatos volna, ha ezeket mindenütt s legalább heti 3 estén igehirdetéssel tartanák meg. A családlátogatás is a további fejlődés útján halad (46 anya-, 3 leány-, 1 fióke.-ben). Lelkészek, s. lelkészek, tanítók, gondnokok, presbiterek, lelkészné stb. végzik ezt. Csak tovább! Kitűnő alkalom ez az istentisztelettől, az egyháztól elidegenedett egyháztagok megnyerésére. Kapcsolatos vele a beteglátogatás. Az eltávolodott vagy betegség miatt akadályozott tagokat 18 helyen keresték fel. A jó pásztor e tekintetben nem ismerhet kényelmet, annál kevésbé, mert a család és beteglátogatás megtermékenyíti az igehirdetést is. Egyházi törvényeink megkívánják a házasságalépők lelkipásztori előkészítését. 28 anya-, 3 leány-, 1 fióke.-ben gyakorolták. Mindenütt kötelesség ez!

5. *Iratterjesztés.* Sajnos a kérdőpontok hiányossága miatt erről nem adhatok teljes képet, így is az öröm hangján számolhatok be. A Református Híradót most már 9 e.-ben vezették be. Vallásos lapok, Szeretetszövetségi naptár terjesztése terén általában lelkiismeretesen forgolódnak hivatalosaink.

6. *Egyesületi élet.* 38 anyae.-ben, 2 leánye.-ben van férfiskar, működik ezenkívül 7 ifjúsági-, leány- és vegyeskar. 31 énekkarnak van jóváhagyott alapszabálya. Tanítóink dicséretes buzgósággal vezetik ezeket az énekkarokat. *Lórdntfy Zsuzsánna* nőegyletet 50 taggal 1, Kálvin-szövetséget 300+40 taggal 2, olvasókört 1 helyről jelentenek. Az egyesületek és

énekkarok nagyobb része a presbitériumok felügyelete, ellenőrzése alatt áll.

7. *Egyetemes mozgalmak és célok.* Mint már említettük, Dédesen és Sajókazincon volt ref. ifjúsági- és leányegyesületi konferencia. Köri értekezletet (kiegészítve ref. nap jelleggel) tartottak: a sajóvámosi kör minden egyházközségében, a sajóvölgyiben, Barcikán, Sajóivánkán és Sajókazincon, a damakiban Damakon, Hegymegen, Lakon, az edelényiben Balajton és Szendrőládon. 4 napos evangélizáló konferenciát rendezett a radostyáni egyházközség *Békefi Benő* evangélizáló beszédeivel, daloskerületi ünnepélyt és hangversenyt a parasznyai egyház *Balázs Győző*, tanár előadásával, az ugyanő vezetése alatt álló miskolci Szabadegyetem előadást tartott Sajóvelezden. Ez alkalmakon, melyek hitébresztő és mélyítő, békesség, testvériség növelő hatást eredményeztek, a jelenlevők száma kb. 6200-at tett ki.

8. *Szeretetmunka.* Ez is kezd mindig általánosabbá válni. Alkalmi szegénygondozás (főleg karácsonykor) már gyakori, de rendszeres gondoskodás is volt 11 anya- és 1 leánye.-ben. Lelkészek, tanítók, szegény gondnokok, presbiterek, egyháztagok, ifjak, leányok, egyesületek, földesur karöltve végezték ezt a mérhetetlen fontosságú tevékenységet pénz, élelem, cipő, ruha, fűtőanyag, könyvsegély formájában 3806 P értékben. A szeretetmunka költségeit költségvetés útján leányegylet pénztárából beiratási díjakból, szövetkezet adományából, ünnepély jövedelméből, önkéntes adományokból, szegények perselyéből fedezték. Az ORSz.-et 16 anya- és 2 leányegyesületet tartott fenn a jelentések szerint kapcsolatot (nézetem szerint több is, csak nem jelentette, hiszen az árva napot mindenütt meg kell tartani, a diakonust fogadni, naptárt terjeszteni) és 747'15 P készpénzzel, különféle élelmiszerekkel támogatták e nemes célú intézményt. Kijutott a támogatásból a Kálvineumoknak, Bethesda kórháznak, Nagypénteki Ref. Társaságnak. A mi egyházmegyénk nyomári árvaháza most van szervezés alatt, remélhetőleg a közeljövőben megnyílik s növelni fogja gyülekezeteink áldozatkészségét, jó cselekedetekben megnyilvánuló hitét a Szentlélek segédelmével.

9. *Külmisszió.* Ehhez a mostoha gyermekhez is kezdenek hozzáédesedni gyülekezeteink, illetve azok előljárói 20 anya-, 2 leányegyesület érdeklődött iránta a Hajnal, Fényes, Nyil, Miszsiói Füzetek járatásával, külmissziói könyvjelzők vételével,

előadásokon részvétellel, áldozócsüdtörtöki persely átengedésével, használt bélyegek beküldésével. *Molnár Mária, Döbrössy Lajos, Háry Dániel* személye révén maradandó kapcsolat épült a külszisszió és gyülekezeteink közt.

10. *Egyházi élet és misszió.* Sajnos — noha ugy a Bel-szissziói Utmutató, mint egyházmegyénk missziói előadóí jelentése évről-évre nyujt missziói munkaprogrammot, mégis — csak 10 helyen folyik tervszerű munka, másutt csak ötletszerűséget jelentenek. Ez a beismerés szégyenletes. Mit szólnánk az ötletszerinti földmiveléshez vagy tanításához? Pedig a missziói munkának így is felmérhetetlen áldását ismerik el a jelentések, mikor ennek tulajdonítják: a templomlátogatók, urvacsorázók, áttérések, javunkra adott reverzálisok számának, önkéntes adományoknak emelkedését. A kitérések, kárunkra adott reverzálisok csökkenését, evangéliumi közszellem, felekezeti öntudat, közművelődés, közjólét, társadalmi összhang felerősödését. Nem egyetemes ez az eredmény, néhol stagnálás mutatkozik, mégis megbecsülhetetlen fontosságot ad a misszióknak. A szekták tőlünk történő szaporodásának megállása is ide vezethető részben vissza. Ez azonban elbizakodottá ne tegyen, mert van még elég olyan akadály, mely az erőteljesebb missziói munkát kívánatossá teszi, mint: a hitetlen korszellem, vasárnaprontás, önzés, gyűlölködés, hiúság, közöny, iszákosság, paráznaság, féktelen duhajkodás. Ezeket az akadályokat le kell győzni s mert a hivatalosak ereje kevés, munkatársak táborát kell akcióba léptetni s ahol még ilyenek nincsenek, Krisztus szerelmétől szorongatott lelkipásztoroknak, tanítóknak kell ilyeneket nevelni. Isten meg nem érdemelt atyai kegyelme — ugy hisszük — ismét visszaadja elszakított magyar testvéreinket s így református hitünk eselédit is. Drága kegyelmi idő ez avégre, hogy ref. egyházunk tagjai s magyar hazánk polgárai az önzetlen, önfeláldozó missziói munkán át életegységbe lépjenek az Ur Jézus Krisztussal és a mennyei Atyával. S így megteljesedjenek olyan jellemvonásokkal, olyan gazdag kegyelmi erőkkkel, melyeknek birtokában ez a sok megpróbáltatáson átment magyar református Sion és magyar nemzet a nemzetek nemes versenyében az Isten országa hathatós építő eszközének s így megtartatásra érdemes tényezőnek bizonyulhat.

Javaslom a következőket:

1. A már beosztott lelkészskörök még a téli munkaidőszak előtt válasszanak külön vasárnapi bibliai iskolai, külön

ifjúsági- és leányegyesületi körzetgazdát (esetleg egy személyben), kik évente egyszer minden egyházközségben körli értekezlet, ref. nap stb. során vegyenek részt vasárnapi bibliai iskolai, ifjúsági- és leányegyesületi összejövetelen s beszéljék meg a gyülekezet lelkipásztorával, tanítójával a szükséges tennivalókat.

2. Bűnbánati héten legalább 3 estén át igehirdetéses, evangelizációs jellegű istentisztelet tartásának elrendelését minden egyházközségben.

3. Felsőnyárádon, Szalonnán, Zilizen ifjúsági- és leányegyesületi konferenciák rendezését.

Kérem, hogy eddigi jelentéseim kapcsán előterjesztett, határozati erőre emelkedett javaslataim teljesítését az egyházlátogatóság útján egyházmegyénk a legszigorubban ellenőrizze.

Hálás kötelességet vélek teljesíteni, amikor kifejezésre juttattam, hogy egyházmegyénk eddigi esperese, *Szentmártony Dániel* nagytiszteletű ur engem missziói előadói tisztemben mindenkor a legnagyobb készséggel támogatott s így könnyűvé tette feladataimnak elvégzését; jó reménységgel vagyok affelől, eddigi tapasztalataim teljes mértékben feljogosítanak reá, hogy új esperesünk, *Tóth János* nagytiszteletű ur is hasonló készséggel áll mellém, illetve az általam szolgált református keresztyén szellemű missziói ügy oldalára.

Ezekben van szerencsém jelentésemet előterjesztteni, kérem annak elfogadását s a vonatkozó javaslatokkal az egyházmegyei közgyűléshez felterjesztését.

Egyházmegyei közgyűlés a missziói bizottság jegyzőkönyvében, az előadói jelentésben foglaltakat jóváhagyólag tudomásul veszi, a javaslatokat határozati erőre emeli.

15. *Ignác István*, berentei missziói s. lelkes betérjeszti a berentei missziói körben (Berente, Herbólya-bányatelep, Kurittyán, Kurittyán-bányatelep, Jákfalva) 1938. ápr.-tól okt.-ig végzett munkájáról szóló jelentését.

Egyházmegyei közgyűlés jólesőleg veszi tudomásul *Ignác István*, missziói s. lelkes jelentését, melyből kitűnően nevezett saját körzetében s különösképen Berentén a misszióknak lehetőség szerint minden ágában (istentisztelet, vallásoktatás, bibliaiskola, gyermekistentisztelet, konfirmációi előkészítés, ifjúsági és leányegyesületi munka, vallásos est, házi istentisztelet, családlátogatás, iratterjesztés) buzgón munkálkodott.

A jelentés kapcsán felhívja a kebelbeli egyházközségek lelkipásztorait, hogy használt hittankönyveket, énekeskönyveket, vallásos lapokat küldjenek a berentei missziói kör részére. Ugyazintén a sajóvelezdi missziói kör számára is.

16. *Fehér Zoltán* Sajóvelezdre beosztott missziói s. lelkész betérjeszti a sajóvelezdi körben (Sajóvelezden végzett szolgálatán kívül Királdbányán, Bótán, Sátán, Csernelyen) 1938. ápr.-tól jun. 15-ig folytatott munkájáról szóló jelentését.

Egyházmegyei közgyűlés *Fehér Zoltán*, missziói s. lelkész jelentését is örömmel veszi tudomásul, amennyiben ő is élénk missziói tevékenységet (istentisztelet, vallásoktatás, konfirmációi előkészítés, leánybibliakör, családlátogatás, iratterjesztés) fejtett ki.

17. *Józsa István*, missziói s. lelkész ugyanebben a munkakörben (az előbb említettek kivül Csokván, Ományon, Lénárdarócon, Upponyban, Sajómercsén) 1938. junius 15-től októberig teljesített szolgálatáról nyújtja be jelentését.

Egyházmegyei közgyűlés *Józsa István* jelentéséből teljes megnyugvással látja, hogy fáradhatatlan buzgósággal kereste fel és pásztorolta az elkallódásnak kitétt szórványtagokat istentisztelet, családlátogatás, hittantánítás, iratterjesztés végzésével. Most már mindenki előtt nyilvánvaló lesz, hogy milyen bölcsen cselekedett az egyházmegye e missziói körök létesítésével, mert a szórványban élő egyháztagek csak ezuton őrizhetők meg. Sajnálatos, hogy a vonattól távoleső helyek rendszeres felkeresése ősztol tavaszig nehezen vihető keresztül, annál méltánylandóbb, hogy az ifju Timotheusok a tavasztól őszig terjedő időben felfokozott tempóban végezték rendkivül fontos munkájukat, hiszen például *Józsa István* jó 4 hónap alatt 32 missziói uton 44 alkalommal jelent meg a szórványokban.

18 *Gyűlvézi István*, tanügyi bizottsági elnök előterjeszti a következő jelentését:

Isten iránti mélységés hála tölti be a szívemet, midőn egyházmegyénk 1937–38. iskolai évének tanügyi képét igyekezem áttekinteni és ezt a képet itt bemutatom ezzel a bibliai örven-

dezéssel: „Mindeddig megsegített minket az Ur!” Mert bár azok az elszomorító tünetek, melyekkel az elmúlt években különösen sokat foglalkozott tanügyi bizottságunk s amelyek abból a tapasztalásból erednek, hogy az elemi iskolai oktatás érdekében kiutalt államsegélyek csak nagyon elenyésző százalékban fordítatnak a mi református felekezeti iskoláink anyagi- és szellemi fejlesztésének biztosítására; ezek a szomorú jelenségek ma is észlelhetők; mindamellét jóleső megnyugvással mutathatunk rá arra, hogy egyházmegyénk tanítói kara hivatása magaslatán állva, az elmúlt iskolai esztendőben is nagyon értékes munkát végzett az anyaszentegyház veteményes kertjében. Ez a nagyszerű nevelői munka annál örvedetesebb, mert az anyagi természetű akadályokat is legyőző belső elhivatottság felemelő eredményeit tárja fel szemünk előtt. Az a tény, hogy iskolai oktatásunk a statisztika tükrében a szellemi színvonal emelkedését tünteti fel, méltó bizakodásra és szép reményekre jogosít bennünket a református egyház jövődjét illetően, amely egyház fennállása óta mindig a legmagasabban lobogtatta a magyar kultúra és a nemzeti eszme zászlaját.

Mielőtt részletesen ismertetném iskoláink és nevelésügyünk állapotát, emlékezetemben hadd ujjtsam fel ezen a helyen is azt a népes és nagy érdeklődés mellett megtartott tanítói összejövetelt, melyet egyházmegyénk tanítószága rendezett agilis elnökének, *Gööz Pálnak* a vezetésével Sajószentpéteren 1937. okt. 27-én, melyen a kir. tanfelügyelőség, a helybeli felekezetek, a helybeli polgári iskola is képviseltették magukat s amelyen, mint tanügyi biz. elnök, én is megjelenhettem *Szentmártony Dániel*, esperes társaságában és egy keresetlen szavakból egybefont megnyilatkozásban bizonyosságot tehettem a nevelői munka legmélységesebb forrásáról, az evangéliumtól megérintett és Krisztusnak meghódolt tanítói szív megújulásáról. Ugyancsak itt kell megemlékeznem a Sárospatakon 1938. május 2—4-én rendezett lelkészi-, tanári- és tanítói konferenciáról, ahol szintén részt vehettem és előadást is tartottam a *felnőtt ember hitéről*. Mindkét alkalom csak még inkább megerősített abban a meggyőződésemben, hogy a lekipásztornak és tanítónak, mint Istentől egymás mellé legközelebb rendelt munkatársaknak a mai krisztustalan világban meleg testvéri szeretettel kell egymáshoz hajolni, hiszen a lekipásztor is tanító, lelkitanító; a tanító pedig bizonyos értelemben lelkész, mert munkájának csak akkor van maradandó értéke, ha abból nem hiányzik a magasabb-

rendü lelkiesség ereje. Ahol pedig lelkipásztor és tanító között nincs meg a testvéri jó viszony, ott legtöbb esetben a gyülekezeti életnek legfontosabb területein a református gyermeknevelésben mutatkoznak a legszembetűnőbb fogyatkozások. Ma, amikor a magyar kultuskormány legkimagaslóbb reprezentánsa büszkén nevezi kollégájának az egyszerű falusi néptanítót is, mikor a világpolitikai helyzet alakulásában nemzetünket is sorsdöntő fontossággal érintő szerepe egy olyan férfiunak van, aki egy előmi iskola katedrájáról emelkedett a vezéri helyre, fokozott érdeklődéssel és szeretettel kell a magyar és kivált nekünk az egyházmegye ref. tanítóságának munkája felé fordulnunk. Ennek a munkának multévi kiemelkedőbb mozzanatait a következőben foglalhatjuk össze:

Az évvégi nyári körlátogatást végezték a szalonnai körzetben *Kőrös István* és *Palcsó Dezső*, a nyáradi körben *Bodnár László* és *Eperjessy Béla* (ez utóbbi az időközben lemondott *Hubay Barna* helyett küldetett ki), a szendrőládiban: *Kövér Pál* és *Gööz Béla*, a sajszentszentpéteriben: *Salamon Gyula* és *Varga Károly*, a szilvásváradiban az akadályozott *Sápy Dezső* helyett felkért *Berta István* és *Urbán József*, a vadnaiban *Nagy Lajos* és *Gööz Pál*, a sajevamosiban pedig *Várady József* és *Elek Pál*.

Statisztikai adatok. Lélekszám az egyházmegyében: 35 559. A hét körzetbe beosztott 57 egyházközségünk közül 6 nem tart fenn iskolát. Mindennapi iskolák száma 51, ebből 35 osztatlan, 16 osztott iskola. Sajóvelezden és Nagyvisnyón 1—1 tanteremben zsufoltság mutatkozik, mert a tanulók létszáma 80-an felül van.

Van az egyházmegye területén 64 tanterem, amelyek közül nem megfelelőnek van minősítve 8; és pedig: Damak, Boldva (2), Sajóivánka, Alacska, Ládbesenyő, Borsod, Meszes. Különösen nagy a baj Ládbesenyőn, ahol a tanítás a tanteremben lehetetlenné vált, mert az iskolaépület összedőléssel fenyeget. Egy teljes év óta a tanítói lakban folyik itt a tanítás; s a helyzetre szomorúan jellemző, hogy a tanítói lakot is csak hatalmas gerendák falhoztámasztása védi az összeomlástól. Kivánatos volna, hogy a maroknyi, kis gyülekezet — minél előbb államsegélyhez jutva — megépíthetné a tátongó és kiáltó romokat. A tantermek felszerelése a legtöbb helyen hiányos. A presbitériumokat most már szigorúan el kell kötelezni ezeknek a hiányoknak a pótlására, annál is inkább, mivel a tanfelügyelőség is állandóan szorgalmazza a hiányzó taneszkö-

zök beszerzését az iskolafelügyelők útján. A múltévben a tanítók száma volt az egyházmegyében 68; kik közül 58 rendes, 10 pedig segédtanítóként működött.

A 6—11 éves tanköteles gyermekek közül, kiknek száma volt 4486,

I. Ref. felekezeti iskolába járt	1646	fiu,	1586	leány,	összesen	3232
II. Állami, községi, vagy társulati iskolába	606	"	625	"	összesen	1231
III. Más felekezeti iskolába	10	"	6	"	összesen	16
Együttvéve:	2262	"	1217	"	összesen	4479

Más vallásu gyermek járt iskoláinkba 203 fiu, 146 leány, összesen 349,

Konfirmáltatott:

A mindennapi iskolakötelesek közül

145 fiu, 144 leány, összesen 289

Az ismétlő iskolások közül 242 " 253 " összesen 495

Együttvéve: 387 fiu, 397 leány, összesen 784

A 12—14 éves református ismétlő iskolások közül

I. Református iskolába járt 600 fiu, 649 leány, együtt 1249

II. Más jellegű iskolába járt 328 " 293 " " 621

Összesen 928 fiu, 942 leány, együtt 1870

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a multtal szemben javulás mutatkozik ennél az utóbbi pontnál; lelkésztársaink derekas munkát végeztek a más jellegű iskolába járó ref. növendékek vallásos nevelése terén, tanítótestvéreinkkel együtt. A missziói lélek mindenfelé érezteti jótékony hatását, amiért különösen hálásak lehetünk a mi Istenünknek.

Tanulmányi eredmény tekintetében is emelkedés látható, ami kitünik a következő osztályzatokból:

a) Református iskoláknál. *Kitünő*: Sajóvámos I—II., Sajóbabony, Boldva I—II., Vadna, Sajókaza IV—VI., Sajókazine I—III., IV—VI., Nagyvisnyó I., II—III., IV—VI., Mályinka I—II., Tardonæ III—VI., Nekézseny I—II., Bántapolesány, Sajószentpéter I., IV—VI., Sajólászlófalva, Varbó I—III., IV—VI., Alacska I—III., IV—VI., Borsod, Abod-Királykut, Felsőnyárad, Felsőkelecsény, Szuhogy, Szendrő I—III., Disznóshorvát, Összesen: 28.

Jeles: Hangács, Ziliz, Sajóecseg, Sajókaza I—III., Sajóivánka, Szilvásvárád I—II., III—VI., Mályinka III—VI., Bánhorvát, Sajószentpéter II—III., Kondó, Parasznya I—III., IV—VI.,

Szalonna, Rakacaszend, Meszes, Dövény, Rudabánya, Szendrő IV—VI., Radostyán, Berente, Edelény, Szendrőlád, Lak I—II., III—IV., összesen: 25.

Jó: Damak, Hegymeg, Sajóvámos III—VI., Boldva III—VI., Sajóvelezd, Nagybarca, Sajókápolna, Finke, Ládbesenyő, Balajt, Martonyi, összesen: 11.

Elégséges: Felsőbarcika, Nekézseny III—VI., Tornaszentjakab, összesen: 3.

b) Állami iskoláknál. *Kitűnő*: Alsóbarcika, Nyomár, Dédes, Sajószentpéter. — *Jeles*: Szakácsi. — *Elégséges*: Debréte.

c) Községi iskoláknál. *Kitűnő*: Tardona I—II., Disznóshorvát. — *Jeles*: Bánfalva I—II., III—VI.

d) Társulati iskoláknál. *Kitűnő*: Ózd, Farkaslyuk—bánya-telep, Somsálytelep, Sólyomtelep, Ormospuszta, Jákfalva, Rudolftelep, Mucsonytelep. — *Jeles*: Rudabánya.

e) Róm. kath. iskolánál. *Jeles*: Felsőtelekes.

Az iskolai mulasztások száma nem mutat emelkedést a multtal szemben. Mulasztások voltak a mindennapi iskolásoknál 25.971 félnap, ebből igazolt 23.408, nem igazolt 2563. Az ismétlő iskolásoknál igazolt mulasztott félnapok száma 2882, nem igazoltaké 733, összesen 3605.

Az iskolai évet mindenütt a törvény által megszabott határidőben kezdték meg és zárták be iskolaszékeink. Naplókat, értesítő könyvecskéket beszerezték, illetve beszerezgették. Az iskolák takarítása némely helyen mégmindig a gyermekek útján történik, dacára a többszöri tiltó rendelkezésnek. Ez az állapot tovább fenn nem tartható; az egyes iskolaszékek a takarításról leendő intézményes gondoskodásra elkötelezendők.

Az iskolai könyvtárak közül 33 a tanulóké, 27 a tanítóké.

Elismeréssel kell megemlékeznünk azokról az iskolaszékekről, amelyeknek gondoskodásából szegény iskolásgyermekünk tankönyv-, vagy ruhasegélyben részesültek az elmúlt iskolai év folyamán. Volt olyan iskola, ahol a tanulók 49%-a kapott karácsonykor ruhából és élelmiszerből álló szeretetadományt s ahol a kis ruhácskákat önként jelentkező asszonyok és leányok szabták ki és varrták meg díjtalanul (Edelény).

Mint már érintettem is, — felszerelés tekintetében — a legtöbb iskolában nagyon sok a pótolni való. E tekintetben is a legerélyesebb rendszabály alkalmazása volna kívánatos, mert

elszomorító, hogy pár helyen még a legnélkülözhetetlenebb taneszközök és felszerelési tárgyak is hiányoznak (Sajóivánka, Felsőbarcika). Egyik körlátogató jelentése szerint iskolai leltárkészítésről sok helyen még mindig nem gondoskodtak. A mulasztó iskolaszékekkel szemben a legszigorubb figyelmeztetés alkalmazandó.

Egyházmegyénkben a református népoktatás fenntartására fordított:

a) Egyházi jövedelmekből . . .	46.394 P 92 f
b) Államsegélyből	81.992 P 08 f
c) Községi, vagy másalpból . . .	22.046 P 00 f

Összesen: 130.433 P 00 f

Az iskolai ünnepélyek tartására a kezeim között levő jelentések szerint általában nagy gond fordított; de több jelentésből az tűnik ki, hogy némely helyen az Anyák napját nem méltatják jelentőségének megfelelően. Óhajtandó azonban, hogy ez a nap iskoláinkban rendszeresen megünnepeltessék; már csak abból a célból is, hogy az e nap jelentőségében rejtlő erkölcsi erőforrás a gyermeknevelés szolgálatába állíttassék.

Személyesen meglátogattam a múlt iskolai évben a következő iskolákat: Alacska I—III., IV—VI., Sajószentpéter I, II—III., IV—VI., Sajókápolna, Kondó, Varbó IV—VI., Parasznya III—VI., Radostyán, Sajólászlófalva.

Egyházmegyei közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s a tanügyi bizottság javaslatai alapján a következő határozatokat hozza:

a) elismerésével jutalmazza a kiváló eredményt felmutató tanítókat, lelkészeket, hitoktatókat;

b) ugyszintén *Gábor István*, nyomári állami tanítót, az iskolájában felmutatott dicséretes hittantantási eredményért;

c) figyelmezteti a kebelbeli iskolaszéki elnököket, hogy a vezetésük alatt álló iskolákban, minden év májusában gondoskodjanak arról, hogy az anyák napja megünnepeltessék, illetve annak jelentőségéről tanítóink a növendékek előtt métóképen megemlékezzenek;

d) a kir. tanfelügyelőség múlt évi átíratára alapján szigoruan figyelmezteti a tanítókat, hogy az értesítő köny-

vecskéket, bizonyítványokat minden esetben sajátkezűleg írják alá s e célra nyomó bélyegzőt ne használjanak;

e) elkötelezi fegyelmi felelősség terhe mellett az iskolák igazgató tanítóit arra, hogy az iskolák felszerelési tárgyairól két példányban leltárt készítsenek s azokat folyó évi november hó 15-ig terjesszék be az esperesi hivatalhoz;

f) utasítja a tornaszentjakabi iskolaszéket, hogy az iskolai nyomtatványok beszerzéséről haladéktalanul gondoskodják; az ivánkai iskolaszéket, hogy használhatatlan falitábláját cserélje ki s erről november hó 15-ig az esperesi hivatalhoz tegyenek jelentést;

g) egyházközségeink költségvetései egyensúlyának megóvása érdekében egy felmerült konkrét eset kapcsán kimondja, hogy a tanítóság évenként kétszer igényelhet napidíjat és utiköltséget: és pedig a ref. tanítói gyűlés és a pedagógiai szeminárium alkalmával. Egy-egy alkalommal a napidíj 3 pengő és a gyűlés helyéig fizetendő utiköltség;

h) megtiltja, hogy a gyermekek egészségét veszélyeztető iskolai takarítást a gyermekek végezzék. Utasítja az iskolaszéki elnököt, hogy az iskolatakarító fizetését az iskolai költségvetésben biztosítsa;

i) utasítja az egyházak gondnokait, hogy a beirattási díjak beszédésekor az iskolában jelenjenek meg és ők szedjék be a tanulóktól;

j) kötelezi az iskolák vezetőit, hogy f. évi nov. 15-re foglalják kimutatásba iskolájuk hiányzó tanszereit, felszerelési tárgyait s azokat az esperesi hivatalhoz terjesszék be. (A lehetőséghez mérten egységesen fognak intézkedni azok beszerzéséről);

k) felterjesztéssel fordul a Főtiszteletű Egyetemes Konventhez, hogy az egységes relormátus népiskolai Tanterv és Utasítás elkészítésére most már haladéktalanul tegye meg a kezdeményező lépéseket. Az a 13 év ugyanis, mely az állami tanterv és utasítás megjelenése óta eltelt, arról tett bizonyosságot a maga szomorú tapasztalataival, hogy öntudatos jellemnevelésre törekvő tanítóink nem

nélkülözhetik egy ilyen munka kiadását, irányítását, mikor ugyanezt a kath. egyház a maga részére szükségesnek tartotta;

l) a lemondott *Hubay Barna*, tardonai tanító helyére körlátogatóul *Kiss Gyula*, alacskai tanítót választja meg;

m) felhívja a kebelbeli egyházak vezetőjét, illetve tanítóit, hogy az októberben rendezni szokott Árvanap ünnepélyes megrendezésébe az iskolanövendékekkel is kapcsolódjanak be, mégpedig, vagy iskolai ünnep rendezésével, vagy úgy, hogy az Árvanapot megelőző szombati napon külön méltassák ennek jelentőségét;

n) *Urbán József*, bántapolcsányi tanítót, ki évtizedeken át felmutatott lelkiismeretes munkássága folytán büszkesége egyházmegyénknek, érdemei elismeréseül igazgatói címmel való kitüntetésre terjeszti fel a Főtiszteletű Püspök urhoz.

19, *Lőkös Sándor*, Orsz. Közalapi- és Lelkészi nyugdíjintézeti pénzkezelő beterjeszti az alábbi jelentését:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Mint az országos közalap és lelkeszi nyugdíjintézet egyházmegyei pénzkezelője az 1937. évre vonatkozó jelentésemet van szerencsém előterjeszteni:

I. Országos közalap.

A) Kirovás.

1. Hátrálék az 1936. évről	3220 P 61 f
2. 1937. évi kirovás egyházmegyénk 34.571 léleksz. után	2765 P 68 f
3. Késedelmi kamat	100 P 83 f
4. Reform. és Gusztáv A. perselypénz	44 P 00 f

Kirovás főösszege 6131 P 12 f

B) Bevételezés.

1. A lélekszám utáni kiovásból (hátrálék és f. évi)	5209 P 28 f
2. Késedelmi kamatokból és perselypénzekből	144 P 83 f

Bevételezés főösszege 5354 P 11 f

A Magyar Földhitelintézethez beküldetett.

C) Hátrálék.

1. Az 1937. év végén mutatkozó összes hátrálék	777 P 01 f
--	------------

II. Lelkészi nyugdíjintézet.

A) Kirovás.

a) Az 1936. évről hátrálék.

1. Lelkészek belépési járuléka, évi tagdíja és kamat	6293 P 56 f
2. Egyházak fenntartói járuléka	752 P 37 f
<hr/>	
Az 1936. évről hátrálék összesen	7045 P 93 f

b) Az 1937. évi kirovás.

1. Lelkészek belépési járuléka, évi tagdíja és kamat	6686 P 85 f
2. Egyházak fenntartói járuléka	2779 P 04 f
3. Pótelőírás	790 P 90 f
4. Virágvasárnapi perselypénz	27 P 50 f
<hr/>	
Az 1937. évi kirovás összesen	10284 P 29 f
Hozzáadva az 1936. évi hátrálék	7045 P 93 f
<hr/>	
Kirovás főösszege	17330 P 22 f

B) Bevételezés.

1. Lelkészekről belépési járulék, évi tagdíj és kamat	7672 P 56 f
2. Egyházaktól fenntartói járulék	3240 P 08 f
3. Késedelmi kamatokból.	599 P 31 f
4. Virágvasárnapi perselypénz	27 P 50 f
<hr/>	
Bevételezés főösszege	11539 P 45 f

A Magyar Földhitelintézethez beküldetett.

C) Hátrálék.

1. Lelkészek belépési járuléka, évi tagdíja és kamat	5499 P 44 f
2. Egyházak fenntartót járuléka	291 P 33 f
<hr/>	
Hátrálék főösszege	5790 P 77 f

Mindkét rendbeii számadásomat, úgy az egyházmegyei, mint az Országos Végrehajtó Bizottság rendbenlevőnek találta s jóváhagyólag megerősítette.

Mély tisztelettel maradtam a nagytiszteletű közgyűlésnek

alázatos szolgálja

Lőkös Sándor

ref. lelkész

közalapi és nyugdíjintézeti em. pénzkezelő.

Egyházmegyei közgyűlés a jelentést jóváhagyólag veszi tudomásul.

20. A beregi ref. egyházmegye lelkészegyesülete átiratban azzal a kérelemmel fordul egyházmegyei közgyűlésünkhöz, hogy az Orsz. Ref. Lelkészegyesületi Közgyűléshez, az Orsz. Ref. Lelkészi Nyugdíj-intézet Intézőbizottsága által sérelmesen megállapított nyugdíjalap és kivetett évi járulékok tárgyában intézett felterjesztésére vonatkozólag foglaljon állást közgyűlésünk.

Egyházmegyei közgyűlés az átiratot részletes letárgyalás végett átteszi az egyházmegyei Lelkészerőkezlethez.

21. *Józsa István*, sajóvelezdi segédlelkész, egy terjedelmes beadványban a segédlelkészek elhelyezésének módozatait és fizetés rendezését kéri egy ezeket megállapító egyházmegyei szabályrendelet megalkotásával.

Egyházmegyei közgyűlés a beadvánnyal érdemben nem foglalkozhatik, amennyiben a segédlelkészek elhelyezésének módozatait egyházkerületi szabályrendelet állapítja meg, fizetésük rendezése pedig csak egységesen történhetnek. Az egyes egyházmegyék ebben az ügyben saját hatáskörükben nem intézkedhetnek.

22. A barcikai lelkész jelenti, hogy a f. 1938/39-ik iskolai évre, 33 mindennapi tanköteles gyermek közül, csak 21 iratkozott be a ref. iskolába; a többiek az alsóbarcikai állami iskolába járnak. Ennek oka amint a jelentéshez csatolt tanfelügyelői átiratok is következtetni engedik, a tanítás eredménytelensége. Kéri lelkész az egyházmegye intézkedését arra nézve, hogy az iskola elnéptelenedése következtében, a tekintélyes államsegély elvesztését akadályozza meg.

Egyházmegyei közgyűlés tudomásul veszi a barcikai ref. iskola szomorú állapotáról tett jelentést és kötelességének ismeri az iskola jövőjének lehető biztosítását. Az iskolai tanítás szigorú megvizsgálására kiküldi esperest és *Gööz Pál*, e. m. tanítóegyleti elnököt azzal, hogy szükség esetén, a barcikai iskolában levő állapotokról haladéktalanul tegyenek jelentést további intézkedések megtétele végett, úgy az egyházi, mint a tanügyi hatóságoknak.

23. A ládbesenyői egyház az államépítészeti hivatal által veszélyes volta miatt lebontani rendelt iskolájának és tanítói lakásának ujonnan leendő felépítéséhez az egyházmegyétől segílyt kér, mert önerejéből nem képes az iskolát és tanítói lakást felépíteni.

Az egyházmegyei közgyűlés az egyház kérvényét átteszi a segélyosztó bizottsághoz javaslatként végett.

24. A püspöki hivatal ellenőrzés végett megküldi Borsod, Gömör és Kishont vármegyék Közigazgatási Bizottságának a nem állami elemi iskolák fűtésének és takarításának ellátás tárgyában kiadott végzését.

E végzésnek másolata szigorú alkalmazkodás végett kiadandó az egyházak által fenntartott iskolák iskolaszéki elnökeinek.

25. *Felméry Albert* indítványt nyújt be arra nézve, hogy az egyházi belhivatalnokok javadalmi földjeinek betétszerkesztési munkáiért a belhivatalnokok terhére irt költségeket, mint tulajdonosok az egyházak fizessék és kerestessenek meg úgy a közigazgatási, mint a pénzügyi hatóságok, hogy már az adókiivetésnél ezek a költségek az illető egyházak adóívén irassanak elő.

Egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett indítványt, mivel az abban említett költségek egészen természetesen a tulajdonosok terhére képezi, elfogadja és ilyen értelemben a szükséges intézkedéseket megtenni határozza.

VIII.

Egyházmegyei tanácsülés.

Sajóvelezden, 1938 november 8-án.

Jelen vannak: *Tóth János*, esperes, *Zsóry György*, e. m. gondnok, *Lőkös Sándor*, *Kovács Béla*, *Lenkey Gyula*, *Veress Károly*, *Harsányi Géza*, *Gööz Pál*, tanácsstagok.

Zsóry György, e. m. gondnok üdvözli az egyházmegyei tanács tagjait, a határozatképességet megállapítja és az ülést megnyitja.

1. *Osváth Zoltán*, hegymegi lelkész megfellebbezi a hegymegi egyház presbitériumának 1938. szeptember 6-iki, a párbérkivetési kulcs módosítását el nem fogadó határozatát és beterjeszti az egyházi közgyűlésnek 1938. szeptember 18-án a párbérkivetési kulcs megváltoztatására, illetve új kivetési kulcs megállapítására vonatkozó határozatát, mely szerint a párbér felerészben adófizetésre kötelezett egyháztagokra, felerészben pedig vagyona vettetik ki. Ugyancsak kéri a párbérmennyiség pontos megállapítását, mivel vitássá lett az egyházban, hogy 25, vagy 30 köből buza-e a lelkészi párbér? Erre vonatkozólag becsatolja a párbért megállapító régebbi presbiteri és közgyűlési határozatokat, valamint a Vallás- és Közoktatásügyi minisztérium 2-ik ügyosztályának a hegymegi lelkészi kongrua megállapítására vonatkozó leiratát, amelyekből világosan megállapítható, hogy a lelkész terményfizetése 22 köből buza párbér és 8 köből buza munkaváltság, tehát 30 köből buza.

Egyházmegyei tanács a hegymegi lelkész fellebbezésének helytadva, a presbitérium 1938. év szeptember 6-án a párbérkivetési új adókulcsra vonatkozó határozatát megsemmisíti s az egyházi közgyűlésnek 1938. évi szeptember 18-án hozott határozatában megállapított új kivetési kulcsot jóváhagyja s a becsatolt okmányok alapján megállapítja, hogy a hegymegi lelkész terménybeli járuléka az egyháztól 22 köből buza párbér és 8 köből buza munkaváltság, összesen 30 köből buza s ezt

a mennyiséget tartozik az egyház presbitériuma minden évben kivetni és beszedni a lelkész részére.

2. A meszesi egyház bejelenti, hogy az 1938/39-ik iskolai évre *Demeter Barna*, a már két éven át a meszesi iskolánál működött okleveles tanítót alkalmazta ismét ideiglenes segédtanítóul.

Egyházmegyei tanács a bejelentést tudomásul veszi és *Demeter Barna* a meszesi iskolánál az 1938/39-ik évre ideiglenes segédtanítóul való alkalmazását jóváhagyja.

3. A dédes-bántapolcsányi egyházak beterjesztik a lelkészlak és melléképületeinek tatarozási költségei fedezésére történt kivetést jóváhagyás és megerősítés végett.

Egyházmegyei tanács, miután a kivetés szabályszerűen presbiteri és közgyűlési határozatok alapján történt, azt jóváhagyja és megerősíti.

4. A sajióvankai egyház jóváhagyás és megerősítés végett 2—2 eredeti példányban beterjeszti az egyházi földek három rendbeli haszonbérleti szerződését.

Az egyházmegyei tanács a bemutatott löldhaszonbérleti szerződéseket jóváhagyja, mert azok szabályszerűen lettek megkötve és az egyházra nézve előnyösek.

5. *Véchei Elemér*, szendrői presbiter megfellebbezi a szendrői egyház presbitériumának 1938 évi szeptember hó 4-én 1. szám alatti határozatát, melyben a presbitérium kimondja, hogy a Vallás- és Közoktatásügyi minisztérium által kiküldött kisegítő tanítónőt az 1938/39-ik iskolai évre alkalmazza, de a helyi javadalomképen megállapított havi 1270 P-t az egyház pénztárából nem fizetheti, az egyháztagok és az egyház szegénységére való tekintettel. Indoklásában felhossa, hogy az egyház tagjai nem olyan szegények, hogy a havi helyi járulékot, mely fejkvótában 3 fillért tesz ki, havonként meg ne tudnák fizetni a szendrői egyház tagjai. A második tanterem építési költsége pedig fejenként maximálisan 4 pengőt tesz ki, ami szintén nem elbirhatatlan teher.

Egyházmegyei tanács a fellebbezésnek helyt adva, mivel azt látja, hogy a csekély teherviseléstől való huzódozás a szendrői egyház hiveinek meg nem értő és áldozathozat készséget nélkülöző közönyére vezethető vissza, felhívja a szendrői egyház presbitériumát, hogy az egyház

e fontos érdekének (a második tanterem felépítése és a csekély havi javadalom előállítás) biztosítását felelőssége tudatában segítse elő, mert a következmények terhe különben rá fog hárulni.

6. A rendes közgyűlés és tanácsülés jegyzőkönyvi pontjai hitelesítették.

Tóth János
esperes.

Zsóry György
e. m. gondnok.

Veress Károly
telkészi jegyző.

IX.

Birósági ügyek.

1938. évi augusztus hó 11-én.

1.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága *Gönczi Miklós*, szőlősardói lelkésznek, a martonyi-i egyházzal szembeni fizetéskövetelése ügyében újabb vizsgálat megtartását rendelte el.

2.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága *Sebastiáni Korányi Rudolfné* nevében *Naszáros József* intéző által beadott egyházi adókiivetés elleni panasznak helyt adott és utasította a szalonnai egyház presbitériumát a kiivetés helyesbitésére, valamint a panaszban felhozott okokra kiterjedő érdemleges határozathozatalra

3.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága a sajóvelezdi egyház 1938. évi május hó 1-én megejtett gondnok választása ellen *ifj. Nagy Pál János* és társai, sajóvelezdi egyháztagok és az egyház presbitériuma által beadott fellebbezés alapján *Szabó László* gondnokká választását érvénytelennek nyilvánította, mivel a megválasztott védett birtokos és anyagi felelősség tekintetében nem felel meg az E. T. I. t. c. 40. §-ának.

4.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága a hegymegi egyház 1938. évi május hó 22-én tartott presbiterválasztás ellen *Györgydeák János* és társai, hegymegi egyháztagok fellebbezésének helyt adva, a presbiterválasztást a törvény által előírt formások be nem tartása miatt megsemmisítette.

5.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága a sajókazinci egyháznak a *Doktor Gyula*, nyug. lelkész bérletkövetelési ügyében benyújtott perújítási kérelmét elutasította.

6.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki fegyelmi bírósága *Bujdosó Lajos*, hegymegi gondnokot és *Györgydeák János*, presbitert az ellenük *Losonci István*, *Horváth István* és *Csontó Gyula*, hegymegi lakosok által beadott panaszban foglalt vádak és jogkövetkezményei alól felmentette.

7.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki fegyelmi bírósága *Hubai Mátyás* és társai, disznóshorváti egyháztagek panaszára *Salamon Gyula*, disznóshorváti lelkészt feddésre ítélte.

1938. évi szeptember hó 8-án.

1.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága a varbói tanítóválasztás ellen *Czakó Ferenc* és társai által beadott fellebbezés alapján, a választás törvényellenes lefolytatása miatt *Molnár István*, tanító megválasztását megsemmisítette.

1938. évi november hó 3-án.

1.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága *Nagy Béla*, abodi tanítónak az abodi egyházzal szemben támasztott fizetés követelését érdemben nem tárgyalta, mivel az egyház presbitériuma arra vonatkozóan előzetesen határozatot nem hozott.

2.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki fegyelmi bírósága a varbói egyház vagyionkezelési ügyében hivatalból indított eljárás alapján, a szabálytalanságot megállapította és *Molnár Béla*, lelkészt, ugyszintén *Üveges István*, volt gondnokot feddésre ítélte és a volt gondnokot a szabálytalan kezelésből eredő hiányok visszafizetésére kötelezte.

3.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki fegyelmi bírósága *Varga Péter*, disznóshorváti segédlelkészt hivatalból indított fegyelmi eljárás alapján hivatalvesztésre ítélte.

TARTALOMJEGYZÉK.

I. Egyházmegyei tanácsülés

1938. január 10-én

1. Istentisztelet és a gyűlés megnyitása.
2. A barcikai lelkészi díjlevél módosítása.
3. A boldvai földbérlok kérelme.
4. Az alacsikai egyház ingatlanvásárlása második iskola és tanító-lakás céljára.

II. Rendkívüli közgyűlés

1938. május 7-én.

1. Istentisztelet.
2. A gyűlés megnyitása.
3. Helyettesesperes jelentése.
4. *Szentmártony Dániel*, esperes lemondása.
5. Szavazatbontó bizottság jegyzőkönyve.
6. Számonkérőszék jegyzőkönyve.
7. Számvevőszék jegyzőkönyve.
8. A berentei és sajóvelezdi missziói körök segédlelkészeinek jelentése.
9. Debreceni nyugdíjas lelkészek körének átirata.
10. Az alacsikai egyház közalapi segély kérvénye.
11. Határozat az egyházközségi gondnok vagyoni felelősségét illetőleg (E. T. I, t. c. 40. §.)
12. *Hegedűs Imre*, segédlelkész kérelme.

III. Egyházmegyei tanácsülés

1938. május 7-én.

1. A barcikai lelkészi díjlevél megerősítése.
2. A barcikai lelkészi javadalmi földek bérleti szerződésének jóváhagyása.
3. *Kovács Zsuzsánna*, sajkópálnai egyháztag ajándékozási szerződése.
4. A varbói egyház ingatlan eladási kérelme.
5. A szendrői lelkészlakás építésének ügye.
6. A nekézsenyi tanítói földek bérbeadása.
7. A sajóvárkonyi szórvány gyülekezet iskolaépítése.
8. A balajti egyház templomrenoválás iránti kérelme.
9. Jegyzőkönyvi pontok hitelesítése.

IV. Rendkívüli közgyűlés

1938. augusztus 11-én.

Intentisztelet és a gyűlés megnyitása.

1. *Szentmártony Dániel*, esperes beadványa.
2. *Szentmártony Dániel* örökös tiszteletbeli esperessé választása.
3. Az esperesi tisztség betöltésére vonatkozó intézkedés.
4. Megemlékezés *Maklárty Károly*, elhunyt tiszántuli püspökről
5. *Janka Károly*, alsózempléni esperes üdvözlése.
- 6., 7. *Urbán László* és *Tussay János*, segédlelkészek bekebelezése.
8. Az egyházmegyei pénztár 1938. évi költségelőirányzata.
9. Egyházmegyei szervezeti, közgyűlési szabályrendeletek módosítása.
10. Elemi iskolai tankötelesek tanév közben való iskolaváltoztatása.
11. Az 1937. évi gondnoki számadásokra vonatkozó számvevői jelentés.

V. Egyházmegyei tanácsülés

1938. augusztus 11-én.

1. A hegymegi egyház haszonbérszerződése.
2. A sajobábonyi egyház új egyházi adókulesának jóváhagyása,
3. Szolgalmányok megváltása a sajobábonyi egyháznál
4. A sajobárkonyi iskola építés vállalati szerződése.
5. Az alacskaik egyház II. tanítói lakás és iskolaépítése.
6. A szendrői lelkészlak építésének vállalati szerződése.
7. A szendrői egyház orgonavételi szerződésének jóváhagyása.
8. A sajkakazai főgondnokválasztás ellen beadott panasz.
9. Jegyzőkönyvi pontok hitelesítése.

VI. Egyházmegyei tanácsülés

1938. szeptember 8-án.

1. *Lőkös Sándor*, sajececegi lelkész nyugdíjaztatása iránti kérvénye.
2. A varbói egyház kérelme templomrenoválás és arra rendkívül egyháziadó kivetése iránt.

VII. Rendes egyházmegyei közgyűlés

1938. november 8-án.

Intentisztelet s a gyűlés megnyitása.

I. Esperes beiktatás.

II. Közgyűlés.

1. *Tóth János*, esperes székfoglaló beszéde.
2. *Szentmártony Dániel*, tiszteletbeli esperes köszönő levele.
3. *Lőkös Sándor*, e. m. tanácsbíró és dékán lemondása.
4. Dékán választás.
- 5., 6. Szavazatadás elrendelése e. m. lelkészi főjegyzőre és lelkészi tanácsbíróra.
7. A lelkészi és világi tanácsbírák számának emelése.

8. Egyházkerületi képviselők kiküldése.
9. *Péter József*, segédlelkész bekebelezése.
10. *Kóta Lajos*, lódbesenyői s. tanító beerősítése.
11. Az egyházmegyei tanács megalakítása az 1939-ik évre.
12. A lelkészjelölő bizottság " " " "
13. Az egyházmegyei missziói bizottság jegyzőkönyve. "
14. Egyházmegyei missziói előadói jelentés.
- 15., 16., 17. Missziói segédlelkészek jelentései.
18. Tanügyi bizottsági jelentés.
19. Orsz. Közalapi és Nyugdíjintézeti pénzkezelő jelentése.
20. A beregi egyházmegye Lelkészegeyesületének átirata.
21. *Józsa István*, sajtóvelezdi segédlelkész beadványa.
22. A barcikai lelkész jelentése az iskolai állapotokról.
23. A lódbesenyői egyház segélykérvénye.
24. Borsodvármegye Közig. bizottságának végzése az iskolák fűtése és takarítására vonatkozólag.
25. *Felméry Albert* indítványa a behivatalnokok javadalmi földjeinek betétszerkesztési munkadíjára vonatkozólag.

VIII. Tanácsülés

1938. november 8-án.

1. A hegymegi egyház új párbérkivetés kulcsa.
2. *Demeter Barna*, meszesi segédtanító alkalmazása.
3. A dédes-bántapolcsányi építési kivetés jóváhagyása.
4. Sajóivánkai egyház földhasznóbérllet szerződése.
5. *Véchev Elemér*, szendrői presbiter fellebbezése.
6. Jegyzőkönyvi pontok hitelesítése.

Bírósági ügyek

1938. augusztus 11-én.

1. *Gönczi Miklós*, szőlősdarói lelkész követelése a martonyii egyháztól.
2. *Naszáros József* fellebbezése egyházi adókivetés ellen.
3. A sajtóvelezdi gondnokválasztás elleni fellebbezés
4. A hegymegi presbiterválasztás megfellebbezése.
5. A Sajókazincsi egyház perújítási kérelme
6. *Bujdosó Lajos*, hegymegi gondnok és *Györgydeák János*, presbiter fegyelmi ügye.
7. *Salamon Gyula*, disznóshorváti lelkész fegyelmi ügye.

1938. szeptember 8-án.

1. A varbói tanítóválasztás elleni fellebbezés.

1938. november 8-án.

1. *Nagy Béla*, abodi tanító fizetéskövetelése.
2. *Molnár Béla*, varbói lelkész és *Úveges István*, volt gondnok fegyelmi ügye.
3. *Varga Péter*, disznóshorváti segédlelkész fegyelmi ügye.



